

A 4-7

PODPOROVAT SPOLUPRÁCI MSP S VÝZKUMNÝMI ORGANIZACEMI POSKYTOVÁNÍM POUKÁZEK (VOUCHERŮ) NA REALIZACI SPOLEČNÉHO VaV

30. listopadu 2011

Tato zpráva byla vypracována v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Autoři:

RNDr. Pavla Žížalová, Ph.D. (zizalova@tc.cz)

Mgr. Jan Vanžura (vanzura@tc.cz)

Obsah

Seznam zkratk	5
1 Úvodem	6
2 Využití inovačních voucherů v zahraničí	8
2.1 Konkrétní nastavení podpory v zahraničí	8
2.2 Vyhodnocení zahraničních programů	13
2.3 Shrnutí – klíčové faktory úspěchu a rizika	14
2.4 Druhá generace voucherů	15
3 Současný stav využití této formy podpory v ČR	17
3.1 Regionální programy inovačních voucherů	17
3.2 Inovační vouchery z pohledu příjemců	22
3.3 Shrnutí českých zkušeností	23
4 Vyhodnocení podmínek pro zavedení nástroje „inovační vouchery“ v ČR	26
5 Návrhy a doporučení	30
5.1 Varianty naplnění opatření	30
5.2 Doporučení následujícího postupu	32
6 Použité zdroje.....	34
7 Přílohy	35

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NP VaVaI	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací v ČR na léta 2009 – 2015
SF	Strukturální fondy Evropské unie
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
TA ČR	Technologická agentura České republiky
TC AV	Technologické centrum Akademie věd ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace

1 Úvodem

Spolupráce mezi aplikační a výzkumnou sférou, mezi podniky a univerzitami či výzkumnými organizacemi je jedním ze základních stavebních kamenů fungujících inovačních systémů. V Česku existuje celá řada strategických i analytických dokumentů, které ukazují, že právě tento faktor zde dlouhodobě zatím chybí¹. To se odrazilo i v návrhu Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 – 2015 (NP VaVaI), která ve svém opatření A 4-7 zavazuje „Podporovat spolupráci MSP s výzkumnými organizacemi poskytováním poukázek (voucherů) na realizaci společného VaVaI“.

Inovační vouchery (resp. inovační poukázky) jsou jedním z nástrojů podpory spolupráce podniků vědecko-výzkumnými institucemi. Poprvé byl tento nástroj využit v provincii Limburg v Holandsku v roce 1997. Od té doby byly inovační vouchery jako nástroj podpory využity v mnoha zemích, na národní či regionální úrovni, jako účinný nástroj na podporu transferu technologií, inovačních aktivit a spolupráce průmyslu a výzkumu.

Inovační vouchery jsou zjednodušeně malé úvěrové linky či dotace poskytnuté veřejným sektorem podnikům, nejčastěji malým a středním podnikům (MSP), na nákup služeb u veřejných znalostních organizací, které jim pomohou při zavádění inovací (nových produktů, postupů nebo služeb) a posílí jejich konkurenceschopnost. Cílem inovačních voucherů je především iniciovat vzájemnou spolupráci mezi firemní a akademickou sférou, naučit obě strany, jak tuto spolupráci realizovat, podpořit je v budování vzájemné důvěry a v podstatě je nechat vyzkoušet si, že vzájemná spolupráce může být přínosná pro obě strany. Inovační vouchery tedy v žádném případě nenahrazují podporu společných výzkumných a inovačních projektů a center. Jejich síla spočívá především v jednoduchosti, flexibilitě a rychlosti, s kterou je možné tento nástroj využít. Konkrétní cíle se mohou lišit a v zemích, kde byly využity, včetně Česka se také lišily. Stejně tak i konkrétní podmínky nástroje a schéma rozdělování podpory.

Zejména na základě úspěšných zahraničních zkušeností bylo v rámci výše zmíněného opatření NP VaVaI připraveno opatření, podle něž má TA ČR „vyhlásit program inovačních poukázek (voucherů) pro MSP, které budou určeny na úhradu nákladů spojených s inovací produktu nebo služby. Poukázky budou uplatnitelné u výzkumných organizací a umožní MSP jednoduchým a rychlým způsobem navázat kontakt s těmito organizacemi a realizovat zakázku menšího rozsahu, zaměřenou na získání externího know-how (např. realizaci externího VaV, transferu znalostí apod.). Před implementací tohoto programu, který bude administrativně nenáročný pro uživatele i poskytovatele veřejné podpory, budou posouzeny nezbytné změny legislativy, stanoveny finanční výše poukázky (případně poukázek s odlišnou částkou podle typu inovační aktivity a spoluúčasti podniku) a počet vydaných poukázek.“ V rámci tohoto opatření byl do roku 2011 stanoven termín pro posouzení nezbytných podmínek pro realizaci tohoto opatření, s realizací nezbytných kroků a vyhlášení podpory od r. 2013.

Tato studie vypracovaná v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“ si klade za cíl vyhodnotit dosavadní naplňování úkolů plynoucích z opatření A 4-7 NP VaVaI. Vzhledem k tomu, že v rámci opatření bylo definováno jako výchozí zhodnocení podmínek pro

¹ Z novějších viz například TC AV (2005), Žižalová (2010) ad.

poskytování tohoto nástroje a návrh konkrétní formy podpory, je součástí zprávy zhodnocení dosavadních zkušeností s tímto typem nástroje jak v ČR, tak v zahraničí. Na základě těchto informací zpráva v závěru formuluje doporučení, jakým způsobem a zdali by mohlo být opatření naplněno tak, aby přineslo očekávané výsledky a dopady.

2 Využití inovačních voucherů v zahraničí

Inovační vouchery představují obecně poukázky na nákup služeb od veřejných akademických institucí (výzkumných organizací a univerzit). Jejich cílem je zvýšit spolupráci mezi akademickými institucemi, např. vysokými školami, výzkumnými ústavy či ústavy pro transfer technologií a podniky, zejména malými a středními. Intenzivnější spolupráce mezi těmito sférami je prvním krokem směrem k intenzivnějšímu a efektivnějšímu přenosu znalostí, s konečným přínosem pro konkurenceschopnost nejen samotných podpořených firem, ale celé ekonomiky.

Vzhledem k tomu, že inovační vouchery cílí především na navázání prvních kontaktů, odzkoušení vzájemné spolupráce a odstranění vzájemné nedůvěry mezi firmami a výzkumnou sférou, poskytovaná finanční podpora je nízká – obvykle nižší než 10 000 EUR (resp. 250 000 Kč), existuje ale i několik příkladů vyšší podpory. I díky tomu v naprosté většině míří na malé a střední podniky, ale existují i příklady podpory velkých podniků. Kromě výše finančního příspěvku je důvodem pro zaměření se na MSP fakt, že MSP mají často omezené kontakty na výzkumné organizace (poskytovatele znalostí), i proto, že je mnohdy vnímají jako zbytečné pro své podnikatelské činnosti nebo nechtějí investovat do hledání potřebného poskytovatele. Na druhé straně, i výzkumníci mají často málo podnětů pro práci s malými firmami – ty mají často nižší absorpční kapacitu (jejich požadavky na výzkum nejsou pro výzkumníky takovou výzvou) a zajistí nižší výnosy ve srovnání s velkými společnostmi nebo jinými veřejnými institucemi.

Hlavním cílem inovačních voucherů je jak podpořit přímý přenos znalostí od výzkumné organizace k firmě a přispět tak k posílení její konkurenceschopnosti a zavedení inovace, tak zafungovat jako katalyzátor pro dlouhodobější a trvalejší spolupráci mezi firmami a akademickou sférou.

Konkrétnější cíle, stejně jako podmínky podpory se však liší, a to v závislosti na konkrétních podmínkách regionu, v kterém jsou poskytovány – stejně jako u jiných nástrojů podpory i zde jednoznačně platí, že úspěšně může převzatý nástroj fungovat pouze, pokud je přizpůsoben místním podmínkám a potřebám.

V další části této kapitoly jsou na základě zahraničních příkladů využití tohoto nástroje shrnuty hlavní rozdíly v nastavení podpory, a to podle několika hlavních parametrů uvedených v tabulce 1. Vzhledem k tomu, že v některých zemích byla tato forma podpory realizována již vícekrát, tam, kde byly informace dostupné, jsou uvedeny také informace k vyhodnocení výsledků podpory. V závěru jsou nakonec podle těchto zkušeností shrnuty hlavní faktory úspěchu, ale také rizika, která jsou s touto formou podpory spojena.

2.1 Konkrétní nastavení podpory v zahraničí

Zkušenosti s využíváním inovačních poukázek jsou poměrně krátké (začaly se využívat roku 1997 v Nizozemsku), přesto se tento nástroj již setkal se značným úspěchem v řadě evropských zemí a regionů. Průzkum uskutečněný DG ENTERPRISE – Unit 2 v listopadu 2009 identifikoval celkem 23 existujících programů na poskytování inovačních voucherů (zhruba polovina z nich fungovala na národní úrovni, polovina na regionální úrovni). Mimo EU existuje program inovačních voucherů ve Švýcarsku (od roku 2009) a v Kanadě (od roku 2008).

Tabulka 1 obsahuje stručný přehled klíčových charakteristik vybraných programů inovačních voucherů. Podrobnější přehled vybraných příkladů využití tohoto nástroje je uveden v příloze.

Dostupné programy zavádějící inovační vouchery vykazují následující základní společné znaky:

- Podpora je určena **přednostně MSP** na nákup služeb v oblasti VaV, ochrany duševního vlastnictví, testování, řízení inovací atd.
- Většina schémat byla zaměřena více na technologické inovace (řešení konkrétních technologických problémů).
- Poskytovateli znalostí jsou veřejné či veřejno-soukromé organizace – nejčastěji veřejné univerzity a výzkumné organizace, ale i další subjekty. Čistě soukromé subjekty nebyly zahrnuty
- **Proces podání žádosti a reportování je jednodušší a rychlejší** než u standardních grantových programů. Příhláška měla u většiny programů jen několik stránek, ve všech případech byla elektronická.
- Inovační poukázky jsou vydávány národní či regionální agenturou, které se zaváží zaplatit poskytovateli předmětných služeb (případně refundovat MSP již uskutečněnou platbu).
- Poukázky jsou limitovány částkou maximálně 25 000 EUR, nejčastěji se pohybovaly v rozmezí 3 000 – 5 000 EUR, a dalšími podmínkami daného programu.

Právě charakterem limitujících podmínek se jednotlivé programy od sebe nejvíce liší.

Všechny uvedené zahraniční inovační vouchery jsou určeny pro malé a střední podniky s výjimkou Irska, kde může o voucher požádat pouze malý podnik podle definice Evropské Komise. Kromě britského regionu Northwest, kde se mohou účastnit i neziskové organizace a tzv. sociální firmy, jsou inovační vouchery určeny pouze pro MSP zabývající se výrobou. Z hlediska odvětvového vymezení jsou inovační vouchery omezeny pouze v Irsku. V ostatních případech mají přístup MSP ze všech odvětví včetně zemědělství. Je však třeba podotknout, že odvětvové zaměření se bere v potaz při posuzování žádosti například ve Velké Británii.

Maximální obnos, který může firma prostřednictvím inovační poukázky čerpat, se u sledovaných programů pohyboval v rozmezí 500 – 25 000 EUR (nejčastěji kolem 5 000 EUR). Na financování inovačních voucherů v zahraničí se vždy podílí stát. Časté je také využití strukturálních fondů a v případě regionu Kirklee ve Velké Británii je do finančního schématu zahrnuta dokonce univerzita. Podpora v rámci voucheru je poskytována jak jako **100% dotace**, tak i jako **částečná dotace vyžadující určitou minimální spoluúcast příjemce**. V Nizozemsku a v regionu Northwest jsou souběžně nabízeny obě dvě možnosti výše voucheru, přičemž **spoluúcast soukromého sektoru** je vyžadována obecně u voucherů s větší hodnotou (např. region Northwest) nebo v případě opakované účasti, jako je tomu v Irsku. Motivací zavedení spoluúčasti na některé typy voucherů je snaha eliminovat ty firmy, pro které je realizace podpořených inovačních aktivit méně významná a které by je mohly realizovat pouze proto, že zde existuje veřejná dotace. Spoluúcast však byla celkově vyžadována u menšího počtu schémat, kdy snahou bylo podpořit opravdu malé podniky, které nemají zkušenosti se spoluprací se znalostními institucemi a pro které by mohla být i menší spoluúcast odrazující. Nepodařilo by se tak

iniciovat nové spolupráce a vazby mezi akademickou sférou a podniky, na které většina schémat mířila.

Územní omezení žadatelů i poskytovatelů znalostí je relevantní pouze v případě Velké Británie, kde jsou inovační vouchery implementovány prostřednictvím regionálních rozvojových agentur. Mnohem častější restrikcí je omezení počtu voucherů na jednoho žadatele, což je způsob, jak předejít zneužití snadno dosažitelných veřejných prostředků. Vouchery se primárně zaměřují na posílení spolupráce MSP a výzkumných organizací a povzbuzení využívání znalostí a tvorby inovací. Z toho důvodu některé státy v programu inovačních voucherů zvýhodňují ty podniky, které doposud nenavázaly žádnou spolupráci s výzkumnou organizací nebo se nevěnovaly inovačním aktivitám.

Poskytovatelé znalostí jsou vždy výzkumné organizace, jednotlivé státy se však liší v tom, zda jsou pouze **z veřejného sektoru, který dominuje, nebo i ze sektoru soukromého**. Z tohoto průměru vyniká Estonsko, které umožňuje MSP spolupráci nejen s výzkumnými organizacemi, ale také s dalšími veřejnými institucemi, které primárně neprovádí výzkum (např. patentový nebo metrologický úřad). Druhým státem, který rozšiřuje okruh možných poskytovatelů znalostí, je Nizozemsko, kde je možné spolupracovat s laboratořemi velkých podniků. Nutno podotknout, že v případě spolupráce se soukromým subjektem se spoluúčast MSP zvyšuje na 50 % hodnoty čerpaného voucheru.

Žádosti o voucher jsou **podávány jak průběžně** (např. Rakousko), tak **v rámci časově omezených výzev** (např. Velká Británie). Zvláštností je v tomto směru Irsko, které má kombinovaný systém sběru přihlášek – vouchery se 100% účastí státu mají časově omezené výzvy, zatímco vouchery s finanční účastí MSP jsou zvýhodněny možností podat žádost kdykoliv. Žádosti o voucher jsou v Nizozemsku a v regionu Kirklees hodnoceny expertním poradním orgánem, ale v ostatních případech jsou hodnoceny pouze formální požadavky žádosti.

V naprosté většině případů nejen v rámci této studie, ale obecně (Evropská Komise, 2009) jsou žádosti o inovační voucher vyřizovány na základě principu „first come, first served“. To znamená, že žádosti jsou vyřizovány průběžně. Pouze pokud objem žádostí překročí plánovanou finanční alokaci voucherů, přistupuje se k losování. Tento způsob je uplatněn například v regionu Northwest. Zajímavostí je nizozemský program, který přistupuje k losování žádostí o poslední volné prostředky, tzn. žádostí, které byly doručeny v poslední den. V případě úspěšné žádosti může být MSP poskytnuta asistence při hledání vhodné výzkumné organizace, ale tato služba je dostupná pouze pokud implementační agentura disponuje dostatečným počtem pracovníků a potřebnou expertízou, jako je tomu například u agentury Enterprise Ireland.

Po doložení výdajů, a v případě Rakouska ještě po odevzdání závěrečné zprávy od výzkumné organizace, je voucher proplacen. **Vyplacení voucheru** ve skupině sledovaných států je **adresováno jak MSP, tak výzkumným organizacím**. V obou případech je však nutné, aby byly nastaveny kontrolní mechanismy, protože v opačném případě hrozí riziko zneužití snadno získaných prostředků.

Tabulka 1: Přehled vybraných programů inovačních voucherů

	Rakousko	Nizozemsko	Irsko	Estonsko	Northwest	Kirklees
oprávnění žadatelé	MSP	MSP	malé podniky	MSP	MSP, neziskové firmy, "sociální" firmy	MSP
odvětvové omezení žadatelů	ne	ne	ano	ne	ne**	ne**
zaměření na doposud neinovující MSP	ano	Ne??	ne	ano	ano	ano
omezení počtu voucherů na jednoho žadatele	ano	u malých voucherů ano, u velkých ne	ano	Ne??	ano	ano
územní omezení žadatelů	stát	stát	stát	stát	region	region
financování programu	stát	stát	stát, strukturální fondy	stát, strukturální fondy	stát, strukturální fondy	stát, univerzita
maximální výše inovační poukázky	5000 EUR	2500 nebo 7500 EUR	5000 EUR	4000 EUR	3000 nebo 7000 GBP	2500+2500 GBP
podíl veřejné podpory	100%	100;66;50%	100 nebo 50 %	100%	100 nebo 70 %	100%
dobu platnosti inovační poukázky	rok	půl roku	rok	12 až 18 měsíců	??	5 měsíců
frekvence vydávání inovačních poukázek	jednou ročně	jednou ročně	několikrát ročně	průběžně	??	několikrát ročně??
poskytovatelé služeb	univerzity a VO	VO, velké podniky	veřejné VO	veřejné VO a další znalostní instituce	VO	VO
územní omezení poskytovatelů	bez omezení	??	stát, S. Irsko	stát	region	region
průběžný nebo kolový příjem žádostí	průběžný	průběžný	kolový a průběžný	průběžný	kolový	kolový
hodnocení žádostí odborným poradním orgánem	ne	ano	ne	??	??	ano
asistence s výběrem poskytovatele služeb	ne	ano	ano	ne	ano	ne
povinnost závěrečné zprávy	ano	??	??	ano	??	??
losování žádostí	ne	ano*	ano*	ne	ano*	ne
proplacení MSP nebo výzkumné organizace	VO	VO	VO	MSP	MSP	MSP

Poznámka: *losování pouze pokud žádosti svým objemem překročí plánovanou alokaci, **o voucher mohou žádat všechny MSP, ale některá odvětví jsou upřednostňována při hodnocení žádostí, ?? nebylo explicitně uvedeno

V rámci jednotlivých programů jsou také různým způsobem ošetřena rizika vyplývající z možného zneužití tohoto nástroje či z poskytnutí služeb neodpovídající úrovně kvality. Těmto rizikům je předcházeno například následujícími způsoby:

- Proplacení dotace poskytovateli služby (výzkumné instituci) je realizováno až poté, co MSP zaplatí poskytovateli svůj podíl na ceně služby, stanovený programem (Francie).
- Realizace ex-post ověření kvality poskytnutých služeb s možnou ztrátou akreditace v rámci programu pro poskytovatele, který zneužije/nedodrží pravidla programu, resp. kvalitu služeb (Flandry).
- Odpovědnost poskytovatele za kvalitu poskytovaných služeb je potvrzená sestavením zadání na tyto služby samotným poskytovatelem (Rakousko).
- Program stanoví povinnost MSP nakupujícího služby formou inovační poukázky spolupracovat na přípravě vyhodnocení poskytnutých služeb (Nizozemsko).

Stejně jako se liší podmínky poskytnutí podpory ve formě inovačních voucherů, liší se i samotný postup jejího rozdělení. I zde lze ale najít několik společných charakteristik. Typické kroky implementace zahrnují:

- **Vyhlášení programu a jeho propagace** – program inovačních voucherů byl ve všech sledovaných zemích i regionech velmi široce propagován, jak klasickými inzertními kanály (v tisku, na internetu), tak i prostřednictvím přímého oslovení subjektů, které jsou v kontaktu s potenciálními příjemci – hospodářské komory, inovační a podnikatelská centra, asociace apod. (viz rámeček 1)
- **Příjem přihlášek ze strany MSP** – přihlášky byly přijímány v elektronické formě, v maximálně jednoduché a srozumitelné podobě. Kromě základních údajů, které jsou vázány na kritéria poskytnutí podpory, přihláška obsahovala stručný popis projektu – problému, který požaduje MSP vyřešit.
- **Rozdělení podpory** – podpora byla rozdělována národní nebo regionální organizací spravující program, a to buď na základě hodnotících kritérií, která byla známá a jasná předem, nebo prostřednictvím losování, pokud počet přihlášek přesahoval počet dostupných voucherů.
- **Přidělení voucheru a zadání úkolu poskytovateli znalostí** – po výběru příjemců následovalo nejčastěji přidělení voucheru, na základě kterého firmy zadali řešení přihlášeného úkolu oprávněným poskytovatelům znalostí. Ti byli povětšinou vybíráni až po přidělení voucheru. Rozdíl mezi jednotlivými schémata spočíval v tom, zda byl ze strany správce programu poskytnut seznam potenciálních (oprávněných) poskytovatelů včetně kontaktních osob (např. Irsko) či nikoliv (např. region Kirklees).
- **Časový limit a realizace projektu** – vouchery mají určitou dobu platnosti, kdy mohou být využity, nejčastěji v rozmezí 6-12 měsíců. Po splnění úkolu je inovační voucher firmou předán poskytovateli znalostí, kterému je následně proplacen ze strany zprostředkujícího subjektu. V zahraničních příkladech tak de facto podpořené firmy operují pouze s přidělenou poukázkou, nikoliv přímo finančními prostředky (mimo případně požadované spoluúčasti).

- **Kontrola** – na závěr je vyžadována kontrola splnění podmínek případně poskytnutí informací o dopadech podpory, nicméně i tato fáze je připravována maximálně jednoduše a rychle.

2.2 Vyhodnocení zahraničních programů

Pokud jde o vyhodnocení přínosů realizovaných programů, dosavadní zkušenosti s inovačními vouchery jsou velmi pozitivní. Pravděpodobně nejpodrobněji byl vyhodnocen dopad inovačních voucherů v Nizozemsku (např. Meijenfeldt 2009). Podle této studie až 80 % voucherů vedlo k realizaci projektu, který by jinak uskutečněn nebyl, 10 % projektů by se uskutečnilo i bez voucheru a 10 % voucherů nebylo využito. Podle výsledků výběrového šetření mezi MSP, které obdržely voucher v roce 2004, byla nejčastějším nedostatkem využití voucheru neodpovídající kvalita služeb výzkumné organizace. MSP, které obdržely voucher, si u výzkumné organizace vybraly služby v hodnotě, která se ve třech čtvrtinách případů rovnala výši voucheru. V roce 2004 byly v Nizozemsku inovační vouchery, které nevyžadovaly spolufinancování soukromého sektoru, ale po zkušenosti s první generací voucherů byl tento požadavek zaveden. MSP tak byly více zainteresovány na kvalitě spolupráce a obdržených výsledků.

Je třeba však dodat, že zkušenosti s inovačními vouchery nebyly pouze pozitivní. Například řada podniků žádala o voucher bez skutečného záměru jej využít. Z tohoto důvodu nebylo až 30 % voucherů využito, přestože byly rozděleny velmi rychle (Cornet et al. 2006). Stalo se také, že výzkumné organizace se snažily pořádáním akcí pro více MSP (např. školení) obejít kontrolní mechanismy. Z těchto důvodů byl v dalším období omezen počet malých voucherů na jednoho žadatele a u velkých voucherů zvýšena finanční spoluúčast MSP. Přistoupilo se také k větší kontrole návrhů projektů, aby bylo jasné, že MSP o voucher žádají s jasnou představou jeho využití – je zde zřejmý přínos pro jejich konkurenceschopnost a zavádění inovací.

Pozitivní ohlasy s inovačními vouchery jsou i v dalších státech. Podle estonské zkušenosti bylo až 70 % MSP díky obdržení voucheru na nákup služeb od vybraných poskytovatelů znalostí vůbec poprvé v kontaktu s takovou organizací (Enterprise Estonia, 2010). Podpořené podniky byly spoluprací tak nadšeny, že 90 % z nich do budoucna plánuje další spolupráci. Podobný vliv měly inovační vouchery i na spolupracující univerzity, které si od úspěšných projektů slibují pokračování spolupráce. V několika případech se dokonce rozhodly propojit služby poskytované MSP s výukou (např. psaní studentských prací v rámci projektu realizovaného s MSP²).

K podobným výsledkům dospěla také evaluační zpráva rakouského programu – 73 % MSP bylo poprvé v kontaktu s výzkumnou organizací. Po získání inovačního voucheru jej využilo 74 % firem, což je velmi podobné jako v případě Nizozemska. Tři nejčastější služby, na které byl inovační voucher v Rakousku použit, jsou návrhové studie, přípravné práce pro výzkum a vývoj a konečně vývoj prototypu. Tyto tři typy aktivit dohromady představovaly 85 % veškerých podpořených aktivit (Austrian Research Promotion Agency, 2011).

Poslední a do značné míry podobné zkušenosti jsou z regionu Northwest ve Velké Británii. Podle studie (Northwest Regional Development Agency, 2010) více jak 90 % MSP, které

² Podobné zkušenosti byly zaznamenány i v Česku, blíže viz kapitola 3.

byly podpořeny voucherem, nemělo doposud žádný nebo jen malý kontakt s výzkumnou organizací, ale přibližně 20 % MSP voucher nevyužilo.

Ve Finsku hodnotící studie z roku 2009 ukázala, že dvě ze tří příjemců inovačních poukázek předtím nikdy nevyužili externí expertizu nebo služby v oblasti VaV. Většina z nich však po první spolupráci podpořené vouchery v této spolupráci s výzkumnými organizacemi pokračuje (Potts, Morriso, 2009).

2.3 Shrnutí – klíčové faktory úspěchu a rizika

Inovační vouchery jsou nástroj, který umožňuje malým a středním podnikům **jednoduše, rychle a flexibilně obdržet veřejnou podporu na nákup služeb u výzkumných organizací** a který motivuje tyto dvě sféry spolupracovat. Jednotlivé podpůrná schémata se mezi státy a regiony odlišují v nastavení konkrétních parametrů svých programů inovačních poukázek (např. výše voucheru, uznatelné náklady) a v nastavení kontrolních mechanismů (hodnocení žádostí odborným poradním orgánem, financování projektů ex-post, vyloučení výzkumných organizací z programu při nedodržení kvality poskytovaných služeb, ex-post evaluace projektu buď ze strany MSP, nebo výzkumných organizací), a to s cílem co nejvíce přizpůsobit schéma konkrétním potřebám státu / regionu.

Vzhledem k objemu podpory voucherů a k zaměření na řešení především menších technologických problémů, je dalším společným znakem všech sledovaných schémat jejich **začlenění do širší struktury podpůrných nástrojů zaměřených na spolupráci akademické a firemní sféry**, které jsou zaměřeny na další typy inovačních aktivit a různá stadia inovačního procesu. Příkladem jsou společné výzkumné projekty, podpora sítí spolupráce ad.

Přestože se jedná o relativně nový typ nástroje, dosavadní výsledky jsou podle (ač omezených) hodnocení povzbudivé. Pro všechny uvedené příklady platí, že **inovační vouchery umožnily navázat nové kontakty výzkumných organizací s podnikovou sférou** a MSP **pomohly realizovat aktivity, které by nebyly jinak (bez veřejné podpory) realizovány**. Na druhé straně **dopady na dlouhodobou spolupráci mezi výzkumnými organizacemi a podniky jsou omezené, resp. nejednoznačné**. Inovační vouchery jsou příliš malé na to, aby dokázaly naprosto změnit postoje ať firem nebo výzkumných organizací a zlomit jejich vzájemnou nedůvěru. I proto ale nebyly v žádné ze sledovaných zemí považovány za klíčový nástroj podpory spolupráce akademické a firemní sféry, ale jen **jako jedna z typů podpory se specifickou cílovou skupinou i cíli**.

Na základě hodnocených zahraničních zkušeností lze dále vytipovat několik faktorů, které významně přispěly k výše zmíněnému povzbudivému hodnocení. K těmto faktorům patří především:

- Jednoduchost, minimální administrativní zátěž a náklady spojené se získáním, uplatněním i případnou kontrolou voucheru
- Efektivní propagace a publicita tak, aby byl splněn základní cíl voucherů – překonat informační bariéru mezi MSP a výzkumnými organizacemi

Rámeček 1: Příklad propagace programu inovačních voucherů v Rakousku a v Estonsku

V případě rakouského programu byla propagace programu zajištěna sérií akcí, které byly pořádány jménem nadřízeného ministerstva v jednotlivých regionech. Na těchto akcích byla propagována důležitost výzkumu a uvedeny kontakty pro získání více informací o programu (např. prostřednictvím nově zřízené „hot line“). Šíření informací o programu podporovala také hospodářská komora prostřednictvím své sítě. Propagace programu probíhala také prostřednictvím inzerce v tisku.

Rakouská implementační agentura dále spravuje databázi ověřených výzkumných organizací, se kterými mohou MSP spolupracovat. Výzkumné organizace je možné vyhledávat podle spolkových zemí (přestože jsou do programu zahrnuty výzkumné organizace i ze zahraničí, jsou do programu zapojeny pouze rakouské a německé VO), oborů, klíčových slov a typu organizace. Výzkumné organizace jsou zahrnuty do databáze na základě dobrovolné žádosti, která je k dispozici na stránkách implementační agentury. Výzkumné organizace se rovněž účastnily informačních akcí, ale na přímé pozvání implementační agentury. Navíc byly během posledních čtyř let třikrát osloveny pro zhodnocení dosavadních zkušeností s programem.

Estonská implementační agentura má na rozdíl od rakouského případu více regionálních poboček, což jí umožňuje distribuovat nabídku inovačních voucherů přímo MSP v regionech. Informace o možnosti získat inovační voucher mimo jiné distribuují také výzkumné organizace a další instituce, které jsou zapojené do programu jako poskytovatelé služeb. Informace o programu jsou však dostupné i na dalších webových stránkách (například finanční a podnikatelské weby, stránky hlavního města Tallin).

- Jasná, věcná kritéria podpory, která však ponechají „volnost“ firmám v konkrétním využití voucheru
- Aktivní účast poskytovatelů znalostí, ke kterým chybí MSP kontakty – v programech se v naprosté většině osvědčilo poskytnout seznam oprávněných (a ochotných) poskytovatelů znalostí s kontakty předem, v rámci propagace podpory
- Efektivní a kvalitní zprostředkování spolupráce a uplatnění voucheru zaměřené jak na zprostředkování kontaktu mezi MSP a poskytovatelem znalostí (viz bod výše), tak na flexibilní řešení konkrétních, dílčích problémů vznikajících při podávání žádosti, samotném uplatnění nebo následné kontrole. Cílem je minimalizovat zátěž spočívající na firmách i na poskytovatelích znalostí.
- Provázanost na další nástroje podpory na lokální, regionální i národní úrovni

2.4 Druhá generace voucherů

Výše popsané inovační vouchery jsou zacílené zejména na podporu spolupráce mezi firemní a akademickou sférou, především v oblasti technologických inovací (resp. problémů), zčásti na podporu konkurenceschopnosti a inovačních aktivit MSP. V posledních zhruba dvou letech se ale objevily i další schémata inovačních poukázek, které tyto podmínky rozšiřují o **další typy inovačních aktivit**, resp. aktivit podporující inovační aktivity firem jako poradenství pro rozvojové (business) plány, podnikatelské a

inovační strategie a další „měkké“, netechnické služby akademické sféry i o **další typy subjektů, které mohou být podpořeny**.

Příkladem je program Creative Credits realizovaný v Manchesteru (Manchester City Region), spravovaný organizací NESTA. Jedná se o program poukázek, které malým a středním firmám umožňují využívat kreativní služby další podnikatelských subjektů ve Velké Británii. První kolo bylo realizováno mezi roky 2009 a 2010 a bylo rozděleno celkem 150 poukázek ve výši £4 000, ke kterým příjemci museli přidat minimálně dalších £1 000. Příjemci byli vybíráni náhodně ze všech přihlášených, kteří vyhověli základním kritériím.

Poukázky bylo možné využít na **kreativní služby vybraných podniků**, které byly dostupné v tzv. Creative Gallery. Kontakty nebyly dále aktivně zprostředkovány, Galerie obsahovala všechny potřebné kontaktní informace. Příjemcům byla také ponechána poměrně široká volnost v naplňování společného projektu, ke kterému chtějí využít poukázku. Projekt musí opět pouze splňovat základní předem daná kritéria. Základním kritériem byla kreativní a inovativní povaha zakoupených služeb. Cíl tohoto typu poukázek se tedy posunul od podpory spolupráce akademické a firemní sféry k podpoře konkurenceschopnosti místních MSP, kterou posilují nejen znalosti výzkumné, ale i netechnické, kreativní.

3 Současný stav využití této formy podpory v ČR

Programy na poskytování inovačních voucherů existují také v ČR, a to již celkem ve čtyřech krajích, další kraje o poskytování uvažují. Podobně jako v zahraničí i zde se konkrétní podmínky poskytování liší v závislosti na cílech, které regiony od tohoto nástroje očekávají. Ve všech případech se jedná o samostatnou aktivitu jednotlivých regionů, iniciovanou tedy zdola. Ve dvou krajích již proběhlo alespoň jedno či dokonce více kol, ve dvou dalších jsou v tuto chvíli programy na svém počátku. I tak je zajímavé porovnat všechny čtyři zkušenosti a rozdíly v nastavení podmínek i finančních zdrojích.

Na centrální úrovni zatím žádné oficiální informace a stanoviska k poskytování této formy podpory neexistují – s výjimkou hodnoceného opatření NP VaVaI. TAČR v souladu s tímto opatřením problematiku zavedení tohoto nástroje diskutovala³, k závěru a oficiálnímu stanovisku či dokonce doporučení, co s tímto opatřením dále, nedospěla⁴.

Kapitola se tedy zaměří pouze na regionální zkušenosti s programem inovačních voucherů a jejich vyhodnocení. Podobně jako u zahraničních příkladů, i české příklady jsou shrnuté v tabulkovém přehledu v tabulce 2, podrobněji pak v příloze číslo dva této zprávy.

3.1 Regionální programy inovačních voucherů

Od roku 2009 jsou inovační vouchery poskytovány **v Brně** Jihomoravským inovačním centrem v roli implementační agentury, přičemž finančním garantem programu je Statutární město Brno. Cílem inovačních voucherů je pomoci odbourávat bariéry mezi firmami a univerzitami. Jejich cílem je podpořit spolupráci firem s univerzitami na vývoji a řešení jejich problémů v oblasti inovací a dát šanci i projektům, které by bez přispění této finanční dotace nevznikly.

V roce 2009 proběhla první pilotní výzva, v které bylo rozděleno 36 inovačních voucherů ve výši 150 000 Kč, a to jako 100 % dotace na jejich projekty (nakoupené služby). I v dalších dvou výzvách byla firmám poskytována dotace do výše 150 000 Kč, nicméně tato částka představovala pouze 75 % minimální hodnoty zakázky. Voucher je určen na nákup znalostí či služeb od jedné z oprávněných výzkumných organizací – v první výzvě to byly 4, v poslední již 11 brněnských vysokoškolských a výzkumných institucí. Dotace je poskytována jako veřejná podpora ve formě *de minimis*.

Postup je obdobný zahraničním praxím, i když s určitou modifikací. Firma se zájmem o inovační poukázku si vybere poskytovatele znalostí z existující nabídky programu, domluví se s ním na společném projektu a poté vyplní a odešle formulář žádosti (tzv. Nabídku poskytnutí znalosti). Po vyhodnocení žádosti implementační agenturou (splnění zadaných kritérií) jsou vouchery poskytnuty vylosovaným firmám, které splnily podmínky žádosti.

V první výzvě byly vouchery určeny inovativním malým a středním firmám z ČR, v dalších všem inovativním firmám z celého Evropského hospodářského prostoru. Dosud bylo ve třech výzvách rozdáno 146 inovačních voucherů v hodnotě přes 20 milionů korun. Důvodem k takto nastavenému územnímu omezení voucherů je koncentrace

³ Je uvedeno také v zápisech z porad předsednictva TAČR.

⁴ Stav k datu finalizaci zprávy – listopad 2011.

široké palety znalostních organizací v Brně, snaha přilákat k těmto organizacím pozornost (resp. pozornost k Brnu jako „městu znalostí“) a „naučit“ tyto organizace spolupráci s aplikační sférou. Tím se Brno liší od dalších českých regionů, přičemž důležitá je právě koncentrace vysokého počtu znalostních organizací ve městě a na ni navázaná strategie podpory inovací v regionu.

Hlavní faktory úspěchu programu podle poskytovatele:

- maximálně jednoduché a rychlé schéma
- flexibilní podpora ze strany poskytovatele a individuální přístup k žadatelům
- detailní kontakty na potenciální příjemce a další aktéry, kteří mohou podpořit rozšíření informací o programu a se kterými implementační agentura může dále pracovat
- aktivní, široká propagace
- rychlé a transparentní rozdělení podpory
- nízká hodnota dotace (směřuje k iniciaci spolupráce, nikoliv ke krytí velkých projektů)
- garantované termíny proplacení dotace po akceptaci žádosti o platbu
- ustavení kontaktních osob u poskytovatelů znalostí (většinou centra transferu technologií), kteří posilují svou roli jako zprostředkovatelé kontaktů vědci-firmy
- provázání i na další podpůrné aktivity a služby v regionu

Přínosy programu:

- Pro firmy
 - posílení konkurenceschopnosti
 - otevření dveří k výzkumným institucím – firmy i výzkumné organizace si mohou ověřit možnost vzájemné spolupráce
 - pro start-up firmy jistá forma seed-kapitálu (dotace nevyžaduje účetní historii)
- Pro univerzity:
 - nalezení nových průmyslových partnerů
 - lepší nastavení systému transferu technologií – získání cenných zkušeností díky ověření spolupráce s podporou⁵
 - zdravá vzájemná konkurence
- Pro Brno (a Jihomoravský kraj):
 - posílení znalostní ekonomiky
 - propagace a zvýšení prestiže regionu v ČR i v zahraničí
 - tvorba nových vysoce kvalifikovaných pracovních míst – např. vstup společností do podnikatelského inkubátoru (Taurid, It2B, Pharmaceutical Biotechnology)
- Pro zprostředkovatele (Jihomoravské inovační centrum):
 - lepší poznání prostředí transferu technologií v regionu a navázání na další aktivity v oblasti transferu technologií
 - databáze kontaktů a navázání vztahu s cca 500 inovativními MSP

Inovační vouchery jsou od roku 2010 poskytovány rovněž firmám v **Královéhradeckém kraji**, kde je implementační agenturou programu Regionální inovační fond Královéhradeckého kraje. Inovační vouchery byly poskytnuty vyhlášením veřejné soutěže

⁵ Na Mendelově univerzitě dokonce vzniklo centrum pro transfer technologií.

ve výzkumu, vývoji a inovacích usnesením zastupitelstva, a to dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, jako podpora de minimis.

Vouchery byly určeny pouze malým a středním firmám působícím v Královéhradeckém kraji a limitovány částkou 150 000 Kč, která představuje 100% dotaci. Rovněž v roli poskytovatelů znalostí byly 4 vysokoškolské instituce (2 samostatné univerzity, 2 VŠ fakulty) působící v Hradci Králové.

V rámci zatím jediné výzvy bylo rozdáno 11 inovačních voucherů v celkové hodnotě téměř 1,5 mil. Kč. V současnosti je připravována druhá výzva, která bude realizována společně s Libereckým krajem – zaměřena na firmy a poskytovatele znalostí z těchto dvou krajů. Snahou je doplnit škálu poskytovatelů znalostí, kdy ani v jednom kraji není jejich koncentrace tak významná a pro firmy může tato podmínka znamenat významné omezení.

Hlavní faktory úspěchu programu podle poskytovatele:

- maximálně jednoduché a rychlé schéma, minimalizace administrativy pro příjemce
- kvalitní věcná kritéria – obsah spolupráce
- poskytnutí kontaktů na poskytovatele znalostí

Přínosy programu:

- podpora konkurenceschopnosti místních firem – iniciace realizace inovačních aktivit
- iniciace spolupráce mezi výzkumem a MSP

Tabulka 2: Přehled programů inovačních voucherů v Česku

	Brno	Královohradecký kraj	Zlínský kraj	Karlovarský kraj
oprávnění žadatelé	podnikatelský subjekt	MSP	podnikatelský subjekt	MSP
odvětvové omezení žadatelů	ne	??	ano	ne
zaměření na doposud neinovující MSP	??	ne	ano	??
omezení počtu voucherů na jednoho žadatele	ano	ano	ano	ano
územní omezení žadatelů	Evropský hospodářský prostor	kraj	Kraj	kraj
financování programu	město Brno	kraj	ROP Střední Morava, kraj	kraj
maximální výše inovační poukázky	150 000 Kč	150 000 Kč	149 999 Kč	170 000 Kč
podíl veřejné podpory	50-75 %	100 %	75 %	100 % MSP / 50 % velké podniky
doba platnosti inovační poukázky	rok	5 měsíců	cca 8 měsíců	5 měsíců
frekvence vydávání inovačních poukázek	jednou ročně	zatím pouze jednou	zatím pouze jednou	plánované první vyhlášení
poskytovatelé služeb	vybrané výzkumné organizace	vysoké školy	vybrané výzkumné organizace	vysoké školy, vědeckovýzkumné instituce a ústavy Akademie věd ČR se sídlem na území ČR
územní omezení poskytovatelů	město Brno	HKK	ZLK, MSK, JHM	ČR
průběžný nebo kolový příjem žádostí	kolový	kolový	kolový	kolový
hodnocení žádostí odbor. poradním orgánem	ano	ano	ano	ano
asistence s výběrem poskytovatele služeb	ne	ne	ne	ne
povinnost závěrečné zprávy	ano	ano	ano	ano
losování žádostí	ano*	ne	ano*	ne
proplacení MSP nebo výzkumné organizace	podnikatelský subjekt	MSP	podnikatelský subjekt	podnikatelský subjekt

Poznámka: *losování pouze pokud žádosti svým objemem překročí plánovanou alokaci, ?? nebylo explicitně uvedeno

V říjnu 2011 zahájil příjem žádostí do programu inovačních voucherů také **Zlínský kraj**. Vouchery jsou určeny na nákup specifických služeb dodávaných konkrétní vysokou školou napomáhající zvyšovat inovační potenciál tohoto podnikatele. Podniky působící ve Zlínském kraji mohou získat inovační voucher v hodnotě 60 – 149 tis. Kč, který využijí k nákupu služeb v hodnotě 80 – 199 tis. Kč. – je zde tedy předpoklad minimálně 33 % spoluúčasti. Podporována je prvotní spolupráce podnikatelského subjektu s konkrétním pracovištěm. Ke spolupráci mohou podniky využít pracoviště na 5 výzkumných organizacích ve Zlínském, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Cílem programu je tedy podpořit především místní podniky, podpořit jejich spolupráci s výzkumem a díky ní posílit svou konkurenceschopnost a rozvíjet inovační aktivity.

Oproti dalším regionům jsou inovační vouchery financovány z prostředků EU – Regionálního operačního programu Střední Morava a spolufinancovány z prostředků Zlínského kraje. Jedná se o veřejnou podporu podnikatelskému subjektu poskytovanou v režimu de minimis.

Čerpání finančních prostředků z ROP Střední Morava bylo umožněno díky schválení nového znění programu. Změna byla odůvodněna problémy v čerpání finančních prostředků, které byly přesunuty do prioritních os, u nichž se předpokládala vyšší projektová aktivita. Posílena byla alokace ve specifickém cíli 2.2.8 „rozvoj finančních nástrojů a pilotní projekty“. Možnost ověření inovačních voucherů a jejich zavedení v původní verzi prováděcího dokumentu nebyla uvedena.

Právě ze změny znění programu vyplynuly však hlavní administrativní bariéry v přípravě podpůrného schématu – ROP Střední Morava původně s takovým typem podpory či podniky jako konečnými příjemci vůbec nepočítal a bylo tedy třeba dodatečně vyřešit celou řadu formálních záležitostí. Tyto body jsou specifické právě pro ROP Střední Morava, resp. jiné OP včetně těch na národní úrovni by měly jiná specifika vyplývající z toho, pro jakou podporu byly plánovány. Pokud by však byla podpora nastavována nově, v rámci nového OP, bylo by možné připravit již řešení šité na míru obdobnému programu a schéma by mohlo fungovat výrazně efektivněji.

Hlavní (předpokládané) faktory úspěchu programu podle poskytovatele:

- maximálně jednoduché a rychlé schéma, umožňující flexibilitu parametrů spolupráce v rámci definovaných pravidel
- nastavení podmínek s využitím zkušeností úspěšných regionů, avšak s respektováním regionálních specifik (zaměření regionálních firem, vazby a poptávka po službách VaV institucí)
- výrazná propagace a publicita vůči firmám (s ohledem na netradiční dotační program a jiný způsob administrace)
- intenzivní komunikace s VaV institucemi (vysokými školami) a jejich jednoznačný zájem o spolupráci s firmami v rámci podmínek programu
- metodická pomoc zájemcům o inovační voucher (při přípravě žádosti a komunikaci s VaV institucí)

Očekávané přínosy programu:

- ověření možností spolupráce firem a VaV institucí při inovačních aktivitách firem
- tvorba podmínek pro spolupráci s firmami ze strany VaV institucí (schopnost zpracování cenových nabídek spolupráce atd.)

- finanční podpora inovačních aktivit firem
- stimulace podnikatelského sektoru k hledání možností spolupráce s VaV sektorem (ve vazbě na potenciální navázání dlouhodobé spolupráce v mnohem vyšším finančním objemu, s využitím jiných dotačních možností – OPPI, TIP, TA ČR, 7th FP atd.)

Posledním krajem, který plánuje podpořit inovační aktivity firem prostřednictvím inovačních voucherů je **Karlovarský kraj**. Kraj bude poskytovat jednorázovou 100% dotaci do 170 tisíc korun v případě MSP a 50% dotaci v případě velkých podniků v maximální výši shodné s MSP, a to na spolupráci s vědeckovýzkumnou institucí zaměřenou na inovační aktivity. Vzhledem k charakteru Karlovarského kraje – absenci znalostních partnerů – jsou potenciálními poskytovateli znalostí všechny veřejné vysoké školy a výzkumné organizace v ČR. Naopak příjemcem jsou pouze podniky z Karlovarského kraje.

Hlavní (předpokládané) faktory úspěchu programu podle poskytovatele:

- maximálně jednoduché a rychlé schéma
- existence agentury, která program pro kraj administruje
- intenzivní propagace – poměrně velký mediální efekt v poměru s vynaloženou částkou (2 mil na rok 2012)

Očekávané přínosy programu:

- získání informací o firmách, které potřebují služby VaV a mohou být tudíž budoucími klienty v kraji připravovaného VTP či zájemci o členství v klastru
- získání dalších informací důležitých pro nastavení podpory v kraji – například přehled o tom, se kterými VŠ (oborové zaměření) mimo kraj regionální firmy spolupracují apod.
- naznačení změny směřování podpor kraje v budoucnu do VaVal, změna image kraje – první podpora podnikatelského sektoru z krajského rozpočtu mimo oblast cestovního ruchu
- podpora konkurenceschopnosti místních (inovačních) firem

3.2 Inovační vouchery z pohledu příjemců

V rámci hodnocení českých programů inovačních voucherů byli osloveni jak stávající poskytovatelé (resp. zprostředkující / implementační subjekty), tak několik vybraných příjemců z řad firem i výzkumných organizací (poskytovatelů znalostí). Cílem rozhovorů s příjemci nebylo realizovat reprezentativní šetření a hodnocení programů, ale pouze získat informace o několika konkrétních zkušenostech s programy přímo od samotných příjemců a doplnit objektivní hodnocení podmínek pro toto schéma subjektivními zkušenostmi. Omezený počet rozhovorů byl realizován i z toho důvodu, že regionální programy inovačních voucherů jsou zatím na samém počátku a s výjimkou Brna (i když i zde je podrobnější hodnocení předčasné, část případných přínosů lze očekávat až v delším horizontu) nelze zatím programy skutečně vyhodnocovat. Celkem 5 realizovaných rozhovorů (2 firemní příjemci, 3 zástupci poskytovatelů znalostí) je proto shrnuto pouze do několika bodů vyjadřujících jejich pohled na hlavní přínosy nástroje a

na rizika či bariéry a podobně jako u poskytovatelů také hlavní faktory (podmínky) úspěchu této podpory.

Hlavní přínosy

- možnost ohodnotit charakter a přínos vzájemné spolupráce s menším rizikem – postupné budování vzájemné důvěry
- jednoduchá a rychlá podpora inovačních aktivit (ve srovnání s dalšími dotačními programy)
- získání kontaktů na výzkumnou organizaci
- získání nových kontaktů na podniky – noví partneři pro spolupráci (část spolupráce se nakonec například uskutečnila i bez získání vouchery, bez této iniciace by ale nebyla)
- získání nových znalostí, které by byly pro malou firmu jinak obtížně financovatelné
- Propagace výzkumné organizace – možnost ukázat, co dělá, co dokáže

Hlavní rizika a bariéry

- riziko zneužití podpory ze strany výzkumné organizace (možnost domluvy s příjemcem)
- problém vyúčtování – jak zahrnout tuto podporu v účetnictví firmy
- problém „vymáhání“ služeb od výzkumné organizace – forma dotace vede ke vnímání, že jde o podobný projekt jako výzkumné granty
- částka je nízká – nakoupené poznatky vyžadují k aplikaci další investice (např. na testování, zkoušení), které se nemusí uskutečnit a přínos bude minimální

Hlavní faktory úspěchu

- jednoduchost, minimální administrativa
- dobrá propagace (více povědomí měli poskytovatelé znalostí, podniky se často informaci dozvěděly až od nich)
- jasné (i věcné) podmínky získání podpory

3.3 Shrnutí českých zkušeností

České zkušenosti nejsou zatím tak rozsáhlé jako zahraniční, nicméně nové programy, které jsou právě v rozjezdu či jsou plánovány, svědčí o zvýšeném zájmu krajů podporovat inovační aktivity a o popularitě nástroje inovačních voucherů. S výjimkou Brna, kde již proběhly tři výzvy inovačních voucherů, nelze zatím detailně hodnotit přínosy či dopady tohoto nástroje. Nicméně, zhodnotit je možné nastavení nástroje, které se v jednotlivých krajích liší, tak i zkušenosti s přípravou a očekávání poskytovatelů.

Jak v regionech, kde jsou již inovační vouchery poskytovány, tak i tam, kde je v tuto chvíli teprve plánují poskytovat, jsou inovační vouchery hodnoceny přínosně především pro svou **jednoduchost, rychlost a také malou finanční náročnost**, která umožňuje tuto podporu „bezrizikově“ testovat. Jednoduchost a rychlost je však hodnocena zejména z pohledu příjemců. Z pohledu poskytovatelů, zejména v těch regionech, kde je zatím podpora inovačním aktivitám na počátku, byla příprava schématu podpory hodnocena méně příznivě. Jde především o **potřebu vyrovnat se s českými legislativními předpisy**, s kterými regiony mají pro oblast VaVaI zatím jen minimální zkušenosti a které jsou stavěny spíše pro velké výzkumné projekty a tradiční grantové soutěže a podporu výzkumu. Ze tří regionů zde dokonce zaznělo přání o podporu (např. i školením)

z centrální úrovně, kde s těmito předpisy a procesy pracují již dlouho a existuje zde zkušenost, jak si tyto předpisy a jejich jednotlivé požadavky vykládat.

Existující předpisy, resp. některé požadavky a procedury, které vyžadují, nejsou připraveny na takto malé, jednoduché a flexibilní schéma. Pro poskytovatele to znamená vyrovnat se s řadou překážek, které snižují efektivitu poskytované podpory – i když v tomto případě pouze ze strany poskytovatele, kde je snaha maximálně minimalizovat náročnost pro příjemce. V jiném případě by podpora v této výši nebyla vůbec atraktivní a ztratila by hlavní smysl. Konkrétním příkladem nesouladu nastavení programu inovačních voucherů a tradičních systémů podpory VaVaI je možnost vyhlášení podpory kontinuálně, s vyhlášením a udělením podpory v jednom kalendářním roce a skutečnou realizací až v roce následujícím či dokonce průběžné přijímání žádostí, jejich hodnocení a přidělování podpory⁶.

Srovnání čtyř českých regionálních zkušeností s inovačními vouchery dále ukázalo, že **každý region využívá obdobného nástroje k trochu odlišným cílům či s odlišným nastavením**, které vyplývá ze **specifického charakteru regionu**. Rozdíly se týkají potenciálních příjemců, omezení poskytovatelů znalostí i výše podpory a potřebě spoluúčasti (spoluufinancování). Možnost upravit si konkrétní nastavení nástroje podle svých potřeb byla i samotnými poskytovateli hodnocena jako významná.

Například rozhodnutí o **100 % dotaci** vychází z poznatku krajů, že firmy v regionu se těmito aktivitám (inovačním aktivitám obecně či specificky spolupráci s výzkumnou sférou) věnují velmi omezeně. Minimálně v prvních kolech je snahou nalákat co nejvíce potenciálních příjemců a motivovat je k těmto aktivitám s minimem omezení.

Dalším specifikem je omezení podpory pouze pro subjekty z daného regionu. **Omezení pouze na poskytovatele znalostí z regionu** však znamená riziko omezení potenciálních příjemců, resp. možnost nalezení skutečně efektivního řešení jejich problému, především tam, kde je počet a struktura poskytovatelů znalostí omezená. Toho si jsou patrně vědomi i poskytovatelé ve třech českých regionech, kde je snaha okruh poskytovatelů znalostí, kterých mohou příjemci inovačních voucherů využít, rozšířit i mimo vlastní region. To je v souladu i s cílem voucherů v těchto regionech, které jsou zaměřeny především na podporu místních firem – podpořit je ve spolupráci s výzkumem, realizaci inovačních aktivit i konkrétních zlepšení, které přispějí k jejich konkurenceschopnosti.

Shodné je naopak zaměření aktivit, ke kterým je inovační voucher možné využít. Stejně jako postup získání poukázky, který byl inspirován první zkušeností v ČR a je v základních parametrech shodný s inovačními vouchery v Brně. Odlišnosti vyplývají především z předpisů, podle kterých je podpora poskytována, resp. finančních zdrojů. I když byla inspirace regionů obdobná, všechny se snaží přizpůsobit nástroj vlastním potřebám.

Jako klíčové podmínky úspěchu shodně regionální poskytovatelé označili **velmi aktivní marketing a propagaci**, včetně přímého kontaktu s potenciálními příjemci. K tomu je samozřejmě třeba mít určitou síť subjektů a aktérů, které je přímo možné oslovit a nástroj propagovat.

Důležitá podle nich byla i **komunikace s poskytovateli znalostí** – vysokými školami a výzkumnými organizacemi – a dojednání jejich „ochoty“ služby příjemcům inovačních voucherů poskytnout. Důležitá byla i identifikace kontaktních osob v těchto institucích, na

⁶ Takto fungovala řada programů v zahraničí, viz kapitola 2.

které se můžou podniky obracet a dojednat spolupráci. Snahou bylo totiž z velké části podpořit podniky, které zatím s akademickými organizacemi nespolupracovaly a pro které je právě i jejich oslovení a identifikace konkrétního partnera významnou překážkou.

V neposlední řadě je významně hodnocena i aktivní a flexibilní podpora příjemcům v průběhu celého procesu, která zvyšuje úspěšnost žadatelů, ale i jejich pozitivní dojem z celého projektu a samotné spolupráce. Tato podpora tak ovlivňuje následně i přínosy realizace této podpory – tedy očekávanou intenzivnější spolupráci mezi akademickou a firemní sférou.

Tím se dostáváme k hlavním očekávaným a v několika případech již realizovaným přínosům, které lze shrnout do těchto bodů:

- ověření možností spolupráce firem a VaV institucí při inovačních aktivitách firem
- tvorba podmínek pro spolupráci s firmami ze strany VaV institucí (schopnost zpracování cenových nabídek spolupráce atd.)
- finanční podpora inovačních aktivit firem
- stimulace podnikatelského sektoru k hledání možností spolupráce s VaV sektorem (ve vazbě na potenciální navázání dlouhodobé spolupráce v mnohem vyšším finančním objemu, s využitím jiných dotačních možností – OPPI, TIP, TA ČR, 7th FP atd.)

4 Vyhodnocení podmínek pro zavedení nástroje „inovační vouchery“ v ČR

V této části budou shrnuty hlavní podmínky ČR, které úzce souvisí s poskytováním a nastavením podpory formou inovačních voucherů tak, jak je záměrem v NP VaVaI. Podmínky, které jsou klíčové pro nastavení podpory, se týkají celkem tří oblastí: (i) jaké má nástroj mít základní parametry, (ii) v rámci jakých předpisů je možné podporu realizovat a (iii) na jaké geografické (hierarchické) úrovni by měl být implementován. Tyto tři oblasti jsou hodnoceny níže.

Hlavní charakteristiky programu důležité pro úspěšnou implementaci

Z domácích (ale i zahraničních) zkušeností poměrně jasně vyplynulo několik charakteristik, které jsou klíčové pro to, aby schéma podpory formou inovačních voucherů přineslo očekávané přínosy. Tyto charakteristiky tak lze považovat za základní podmínky pro zavedení tohoto nástroje, bez nichž by mohla být případná finanční podpora vyčerpána neefektivně. Tyto charakteristiky zahrnují (vzhledem k tomu, že byly diskutovány podrobněji v předchozích kapitolách, jsou uvedeny pouze bodově):

- jednoduchost a rychlost poskytnutí podpory (resp. efektivita vzhledem k nízkému finančnímu objemu)
- flexibilita – flexibilní podpora příjemců v průběhu celého procesu podpory
- transparentnost – jasná formální i věcná (hodnocení skutečné náplně spolupráce – zaměření na výzkumnou spolupráci a podporu inovačních aktivit a konkurenceschopnosti podniků) kritéria poskytnutí podpory
- zapojení do širšího schématu podpory
- „evidenced-based“ policy – konkrétní nastavení nástroje odpovídající skutečným potřebám v dané ekonomice/regionu (nastavení omezení příjemců, poskytovatelů znalostí, spoluúčasti atd.)
- networking a výrazná přímá propagace a publicita vůči příjemcům (podnikům) i intenzivní komunikace s poskytovateli znalostí

Podpora podle předpisů České republiky se vztahem k výzkumu, vývoji a inovacím

Přehled dosavadních zkušeností ukazuje, že v případě poskytování inovačních voucherů (zde obecně, nikoliv přesně podle vymezení opatření NP VaVaI) je možné uvažovat o několika možných schématech podpory a souvisejících předpisech, podle kterých je třeba postupovat.

Pokud by byly inovační vouchery poskytovány jako (účelová) **podpora aktivit výzkumu, vývoje a inovací**, bylo by třeba **postupovat podle zákona č. 130/2002 Sb.**, který poskytování této podpory vymezuje. Podle tohoto zákona lze získat podporu na VaVaI ve formě institucionální nebo účelové podpory, jejíž poskytnutí se váže na zákonem stanovené postupy. Zákon také stanovuje způsob, jakým je veřejná podpora VaVaI poskytnuta.

Inovační vouchery by byly v takovém případě poskytovány jako programové projekty, na které se však podle zákona poskytuje podpora výhradně **na základě veřejné soutěže ve VaVaI**. Podle odstavce 5 §21 zákona č. 130/2002 Sb. je poskytovatel povinen v takovém případě zajistit ke každému návrhu projektu nejméně dva posudky oponentů jako podklad pro hodnocení návrhu projektu odborným poradním orgánem s výjimkou případu, kdy na základě zdůvodněného doporučení odborného poradního orgánu rozhodne, že návrh projektu nebude ze zásadních důvodů dále hodnocen a bude vyřazen z veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji. K posudkům oponentů pak odborný poradní orgán musí přihlídnout. Tato ustanovení značně komplikují zavedení jednoduchého programu inovačních voucherů podle stávajícího zákona č. 130/2002 Sb.

Další podmínky podpory podle tohoto zákona znamenají, že podporu poskytuje poskytovatel podle zákona pouze příjemci. To znamená, že kdyby byly příjemcem výzkumné organizace, musely by obdržet („nakoupit“) vouchery od poskytovatele a o jejich uplatnění by se musely starat samy. Vouchery by pak byly postupně propláceny poskytovatelem.

V případě, že příjemcem podpory by byly MSP, spočívala by administrativní zátěž s distribucí voucherů na poskytovateli (TAČR). Zároveň by odpadla povinnost uzavírat smlouvu upravující vlastnická práva k výsledkům projektu, protože příjemcem podpory a uživatelem současně by byl pouze MSP.

Zákon dále ukládá povinnosti týkající se zveřejňování informací o veřejné soutěži, podpořených projektech, příjemcích a výsledcích v informačním systému, což samozřejmě v případě takto malých projektů, kterými jsou inovační vouchery, jen dále snižuje efektivitu rozdělování podpory z hlediska poskytovatele (resp. z hlediska nákladů nutných na administraci podpory oproti celkovým nákladům přiděleným příjemcům).

Programy TA ČR

Pro srovnání této varianty lze uvést příklad dalších programů podpory, které vyhláší a spravuje TAČR. Program inovačních voucherů by totiž v této variantě probíhal obdobným způsobem.

Prvním programem je program Alfa, který byl poprvé vyhlášen v březnu roku 2010. Výsledky byly vyhlášeny v listopadu téhož roku. V tomto roce se do soutěže přihlásilo celkem 657 návrhů projektů, z nichž agentura vybrala k podpoře celkem 253 projektů. Mezi podpořené projekty by mělo být v prvním roce řešení rozděleno celkem 779,8 mil. Kč. Průměrný objem financí na 1 projekt činí 3 mil. Kč. Délka soutěže pak 9 měsíců.

Hlavní kroky veřejné soutěže pro program inovačních voucherů by byly identické s tímto programem – tedy vyhlášení veřejné soutěže a její lhůty, formální a odborné hodnocení minimálně dvěma externími experty, další hodnocení předsednictvem, vyhlášení výsledků, podpis smluv i následná kontrola. Průměrná výše 1 projektu – 1 inovačního voucheru by však byla výrazně nižší, lze ji očekávat na obdobné úrovni jako v případě regionálních schémat. I když je samozřejmě hodnocení takto nastaveného projektu výrazně jednodušší, z pohledu TAČR stále funguje jako 1 projekt ve veřejné soutěži VaV se shodnými minimálními časovými i dalšími náklady.

Druhou možností je poskytovat **podporu inovačních voucherů s podporou prostředků ze Strukturálních fondů EU**. NP VaVaI předpokládá spuštění poskytování této podpory po roce 2013. Vzhledem k tomu, že v tuto chvíli nebylo toto opatření řešeno a naopak je v plném proudu příprava na období budoucí 2014+, lze uvažovat o zařazení této podpory právě do nadcházejícího období programů evropské regionální politiky.

S využitím strukturálních fondů na podporu inovačních aktivit prostřednictvím inovačních voucherů zde navíc existují zkušenosti, jak ze zahraničí, tak z Česka. Vzhledem k tomu, že předpisy pro čerpání podpory ze SF jsou navíc celoevropské, lze tyto zkušenosti jednodušeji přenést.

Základním předpisem, který musí být v tomto případě splněn, je **veřejná podpora**. Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje výše uvedená kritéria, je neslučitelná se společným trhem a tedy zakázaná. Výjimka z obecného zákazu poskytování veřejné podpory může být povolena na základě tzv. blokových výjimek. Jednou z nich je i podpora de minimis. De minimis představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami „de minimis“ poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši 200 000 EUR. Tento finanční strop platí bez ohledu na formu či účel podpory de minimis poskytnuté v předchozím tříletém období.

Regionální dimenze

NP VaVaI stanovuje v opatření A 4-7, že inovační vouchery budou poskytovány na národní úrovni, prostřednictvím centrální agentury (TA ČR). Regionální dimenze zde není uvažována. Podle vyhodnocených zkušeností je ale dle našeho názoru důležité ji diskutovat. Inovační vouchery byly v zahraničí poskytnuty jak na národní, tak regionální úrovni. V Česku zatím pouze na úrovni regionální, nicméně i zde s odlišnou dimenzí – územním omezením voucherů. Realizace voucherů na každé úrovni má totiž své výhody i nevýhody. Následující body shrnují hlavní přednosti těchto úrovní, které jsou v podstatě nevýhodou pro úroveň opačnou.

Národní úroveň

- Významnější finanční zdroje – národní úroveň v naprosté většině případů disponuje větším objemem financí, které míří na podporu inovačních aktivit a které mohou zajistit také potřebné výsledky a dopady realizovaných nástrojů.
- Znalost legislativy a předpisů – v rámci realizovaných rozhovorů, ale i z dalších projektů TC AV, se ukázala zatím omezená zkušenost regionů s podporou aktivit VaVaI, zejména pokud jde o dodržení všech nutných legislativních předpisů a nutných postupů vázaných na programy v této oblasti. Centrální úroveň má mnohem delší zkušenosti s poskytováním této podpory (jak na úrovni například ministerstev, tak na úrovni TA ČR).
- Jednotná pravidla pro celé území státu, zahrnutí všech podniků (podle zvolených podmínek) a všech poskytovatelů znalostí – předpokládaný větší dopad na spolupráci mezi firemními a výzkumnými organizacemi a regiony.

Regionální úroveň

- Detailní znalost potřeb regionu – regionální programy mohou být lépe přizpůsobeny rozdílným podmínkám v jednotlivých regionech, což je důležité především tam, kde existují významné rozdíly mezi regiony. Česko k těmto zemím patří.
- Potřebné kontakty pro zprostředkování i publicitu programu – regiony mají díky vlastním programům podpory vybudované užší kontakty a kanály, přes které mohou program, jak propagovat, tak jej využít ke zprostředkování a podpoře

příjemců (např. přímým kontaktem poskytovatelů znalostí a dohodou kontaktních míst, přímou komunikací s firmami apod.). Právě široká publicita se ukázala u zahraničních zkušeností klíčová k dosažení významných výsledků programu, přičemž nejefektivnější je přímá „síťová“ propagace (využití vlastní sítě přímých kontaktů), zejména oproti centrální inzerci či propagaci.

- Flexibilita administrace, implementace i kontroly – v případě regionu se firmy mohou výrazně snáze obracet o pomoc a podporu při přípravě žádosti, vlastním využití voucheru, ale i následné administraci jeho využití
- Detailnější znalost regionu a kvalitnější kontrola – díky podrobnější znalosti regionu a subjektů zde lokalizovaných je možné z této úrovně lépe ohodnotit věcná kritéria programu, především náplň spolupráce a vazby mezi jejími partnery
- Přínos pro kvalitu regionálních podpůrných organizací a zvýšení povědomí o potřebě podpory inovačních aktivit – poskytovatelé současných programů v ČR se shodli v tom, že poskytování podpory na inovační aktivity a komunikace s potenciálními příjemci, ale i poskytovateli znalostí, jim přináší jinak jen velmi těžko získatelné poznatky o místním prostředí. Ty pak mohou využívat i v přípravě dalších nástrojů podpory a rozvíjení svých aktivit. Stejně tak si tímto postupně budují v regionu důvěru jako instituce, které podporují místní podnikání a ekonomiku. A konečně zvyšují povědomí o svých aktivitách mezi potenciálními příjemci svých služeb, čímž rozšiřují svou síť a zvyšují kvalitu svých služeb.

5 Návrhy a doporučení

Na základě vyhodnocení domácích zahraničních zkušeností a existujících předpisů, lze identifikovat několik možných variant, jak by mohlo být schéma inovačních voucherů realizováno.

Tyto varianty zahrnují jak přímo naplnění stávajícího opatření v NP VaVaI de facto tak, jak je formulováno, tak i nové možnosti, které odráží výsledky hodnocení. Varianty tedy zahrnují řešení nedoporučené i řešení doporučené a počítají také v rámci implementace nejenom s národní úrovní, ale také s úrovní regionální, kde byly identifikovány významnější synergické efekty podpory a přínosy realizace tohoto schématu.

V závěru, který následuje po jednoduchém popisu možných (nikoliv však pouze doporučených) variant, které vyplynuly z realizovaného hodnocení, je navíc doporučen další postup, který by měl vést k naplnění opatření NP VaVaI. Postup, který by měl uskutečnit subjekt zodpovědný za přípravu a kontrolu implementace NP VaVaI, tedy Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace.

5.1 Varianty naplnění opatření

Varianta 1 by počítala se vznikem programu inovačních poukázek v rámci stávající podpory VaVaI tak, jak je de facto navrženo v NP VaVaI. Technologická agentura ČR, která by měla být podle NP VaVaI implementační agenturou programu inovačních poukázek, zajišťuje realizaci programů aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací podle pravidel daných zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje. V rámci tohoto zákona je ovšem pevně stanoven postup pro veřejnou soutěž ve VaV (§ 17-26). Vzhledem k termínům a pravidlům pro hodnocení a výběr projektů by se celý proces schvalování a poskytování inovačních poukázek stal příliš časově a administrativně náročným a vzhledem k relativně malým částkám, o kterých by se rozhodovalo, a počtu členů v hodnotících komisích a odborných poradních orgánech TA ČR (jak stanovuje zákon) i finančně nepříliš efektivním. Z tohoto důvodu lze doporučit zvážení několika variant začlenění nástroje inovačních poukázek do systému podpory VaVaI poskytované TA ČR. Jednotlivé varianty by se lišily především způsobem průběhu navrhovaného programu, resp. výběru projektů/příjemců.

Program by v této variantě probíhal následovně:

Po vyhlášení veřejné soutěže ve VaV žadatelé/firmy vyberou a osloví vědecko-výzkumné instituce akreditované pro program inovačních poukázek ze strany TA ČR (kontakty na akreditované instituce budou dostupné na internetových stránkách TA ČR). Oba subjekty se poté domluví na společném projektu, což bude stvrzeno objednávkou na poskytované služby spolu se smlouvou o smlouvě budoucí. Po podpisu smlouvy oběma stranami vyplní žadatel ve stanoveném termínu formulář žádosti, dostupný na stránkách TA ČR. Po vyhodnocení splnění podmínek veřejné soutěže, které provede Komise jmenovaná TA ČR, proběhne vyhodnocení návrhů jednotlivých projektů odborným poradním orgánem ustaveným TA ČR. Inovační poukázku získá stanovený počet projektů/příjemců, který nejlépe splní podmínky veřejné soutěže.

Implementace programu by v tomto případě znamenala nejméně změn pro fungování podpory poskytované TA ČR. Tato varianta by ovšem neumožnila využít výše uvedených výhod administrativní, časové a finanční nenáročnosti, jaké nástroj typu inovačních poukázek nabízí. Tuto variantu zpráva proto **rozhodně NEDOPORUČUJE**⁷.

Varianta 2 předpokládá změnu zákona č. 130/2002 Sb., konkrétně jeho části týkající se veřejné soutěže ve VaV (§ 17-26). Zvážit lze v tomto případě zjednodušení průběhu veřejné soutěže pro programy do určité výše podpory 1 projektu tak, aby náročnost administrace takové podpory odpovídala podpoře rozdělované. Z legislativního hlediska se jedná výrazně o náročnější variantu, která by však mohla přinést výsledky v podobě zjednodušení procesu výběru projektů a potažmo vznik efektivnějšího systému podpory VaV, nejenom pro zde hodnocené schéma inovačních voucherů.

Vzhledem k tomu, že kritika nedostatků zákona č. 130/2002 Sb. se objevila i v dalších hodnotících studiích⁸, **lze tuto variantu doporučit, ale pouze za dalších podmínek**. Úprava zákona by však v tomto případě neměla být pouze s ohledem na možnou podporu prostřednictvím inovačních voucherů, ale v reakci na potřebné změny v celém systému VaVaI – například i v souvislosti s implementací některých doporučení, která vyplynula ze závěrečné zprávy Mezinárodního Auditů VaVaI. **Pouze pro realizaci podpory inovačních voucherů** je toto řešení časově náročné a takto úzce zaměřené navíc nekoncepční, **variantu** tedy v tomto případě **NEDOPORUČUJEME**.

Varianta 3 předpokládá vytvoření odlišného schématu pro podporu inovačních voucherů, než je uvedeno v NP VaVaI, které by spojovalo výše popsané výhody implementace na národní i regionální úrovni. Jednalo by se o období grantového schématu, které by mohlo využít ke spolufinancování prostředků ze SF v období 2014+. Základem je podpora, která jde mimo stávající rozpočtovou kapitolu na výzkum a vývoj, resp. mimo její pravidla tak, aby bylo dosaženo efektu jednoduché, rychlé a flexibilní podpory. Výhodou využití podpory ze SF v příštím programovacím období je skutečnost, že tato podpora je v tuto chvíli teprve v přípravě a budoucí operační programy (schémata podpory) lze připravit již přímo na míru nástroji inovačních voucherů – s tímto nástrojem lze předem počítat a eliminovat řadu administrativních bariér, které by mohly nastat, pokud by se podpora implementovala do stávajících schémat, které s ní ale nepočítají (viz zkušenosti Zlínského kraje).

Projekt inovačních voucherů by byl vyhlášen na národní úrovni, konečnými příjemci by byly jednotlivé kraje, které by podporu dále rozdělovaly konečným uživatelům – podnikům. Vyhlášení grantového schématu na národní úrovni by umožnilo zajistit dostatečný finanční objem na efektivní podporu a také podporu napříč regiony, která by tak naplňovala opatření NP VaVaI. Zároveň by však zajistila výše popsané výhody a přínosy implementace takového schématu na regionální úrovni, včetně možnosti jeho přizpůsobení konkrétním, specifickým podmínkám regionů.

Vzhledem k tomu, že v Česku existují zatím jen krátké zkušenosti s inovačními vouchery a podmínky v dalších regionech mohou být rozdílné, doporučujeme v této variantě konkrétní podobu tohoto schématu vyjednávat přímo se všemi regiony. Obecně však lze

⁷ Resp. bylo by možné ji doporučit pouze, pokud by byl změněn zákon 130/2002 Sb. a zjednodušena pravidla pro poskytování tohoto typu podpory.

⁸ V rámci projektu AKCENT se jednalo například o hodnocení opatření A 1-1 nebo A 8-1.

doporučit, že některé základní podmínky podpory by měly být shodné pro všechny regiony, část podmínek by však měla být ponechána k uzpůsobení na regionech.

Toto řešení samozřejmě klade vyšší nároky na koordinaci celého procesu a také následnou kontrolu dodržení jednotných podmínek a především kvality podpořených projektů. Důležité je proto nastavit pro podmínky využití **nejenom společná formální kritéria** (např. velikost podniků či obor jejich aktivit nebo oprávněné poskytovatele znalostí), ale také **společná věcná kritéria** podpory.

Nevýhodou tohoto schématu je vyčlenění Prahy ze současného cíle 1 podpory ze SF, které lze předpokládat i v dalším období. Toto vyčlenění se však netýká poskytovatelů znalostí – uživatelem podpory jsou podniky se sídlem mimo hl. m. Prahu, které však mohou využívat i služeb zde lokalizovaných výzkumných organizací. Zahrnutí i těchto subjektů je vzhledem k jejich koncentraci v Praze důležité pro celkový očekávaný efekt případné podpory. Zůstává však otázka potenciálních uživatelů podpory sídlících v hlavním městě. I jejich zahrnutí by bylo účelné a bylo by možné vyřešit koordinaci podpory mezi hlavním městem Prahou a národní úrovní, kdy by se i v Praze mohlo vyhlásit koordinovaně obdobné schéma spolufinancované z prostředků SF určených pro Prahu.

5.2 Doporučení následujícího postupu

Zde jsou stručně uvedeny další kroky, které doporučujeme realizovat, aby bylo opatření NP VaVaI efektivně naplněno a přineslo očekávané výsledky.

1. Výsledky hodnocení v této zprávě ukazují, že inovační vouchery jsou jen jedním z nástrojů a opatření na podporu spolupráce mezi akademickým a podnikovým sektorem. Tento nástroj v tuto chvíli již realizují některé české regiony, od návrhu NP VaVaI navíc uběhl určitý čas, v kterém byly na národní úrovni realizovány další aktivity, které se této sféry týkají, případně jsou další připravovány. Před vlastní implementací opatření A 4-7 NP VaVaI proto **doporučujeme**, aby RVVI v rámci své gesce přípravy a kontroly implementace NP VaVaI **připravila vyhodnocení potřeby a propojení programu inovačních voucherů v návaznosti na aktuálně realizované i připravované programy podporující spolupráci firemní a akademické sféry** (a to přímo i nepřímo)⁹. Teprve na základě tohoto hodnocení rozhodla, zda je účelné program národních voucherů dále realizovat.

V případě, že z hodnocení vyplývá potřeba takto zaměřené podpory, **doporučujeme postupovat nikoliv podle současně navržené podoby opatření, ale podle varianty 3** uvedené v kapitole výše, která nejlépe kombinuje přínosy nástroje. Realizátorem opatření tedy již nebude TA ČR a opatření nebude realizováno podle zákona 130/2002 Sb.

Kroky realizace opatření NP VaVaI podle tohoto doporučení (podle této varianty) budou zahrnovat:

2. Podrobněji rozpracovat finální variantu, kterou bude podpora realizována – doporučeno je postupovat podle varianty 3. Jedná se například o rozhodnutí, kdo bude poskytovatelem a koordinátorem programu (jeho garantem).

⁹ Například v návaznosti na aktuálně připravované zavedení daňového zvýhodnění nakupovaného VaV (které je diskutováno vládou ČR v rámci připravované daňové reformy) zhodnotit, zda toto opatření neplní již identifikované bariéry a podpora by se tak nepřekrývala.

3. Podle podrobnějšího rozpracování pověřit zvolený subjekt realizací opatření s jasným termínem (do kdy má být připraveno řešení realizace opatření) a rozpočtem.
4. Kontrola splnění předchozího bodu 3, stejně jako následné realizace opatření v rámci hodnocení NP VaVaI.

6 Použité zdroje

European Commission (2003), "SMEs and Co-operation", Observatory of European SMEs 2003, No. 5.

European Commission (2009), Availability and Focus on Innovation Vouchers Schemes in European Regions, Brussels, November.

European Regional Innovation Monitor, www.rim-europa.eu.

Meijnenfeldt, F. (2009): Explaining the Dutch Innovation Voucher Scheme, Ministry of Economic Affairs, The Netherlands.

Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB) (2006), Do Innovation Vouchers Help SMEs to Cross the Bridge Towards Science?

Potts, J., K. Morriso (2009), Nudging Innovation. Fifth Generation Innovation, Behavioural Constraints, and the Role of Creative Business – Considerations for the NESTA Innovation Vouchers Pilot, National Endowment for Science, Technology and the Arts (NESTA).

TC AV ČR: Bariéry růstu konkurenceschopnosti ČR. Studie pro Ministerstvo pro místní rozvoj. 2005

Žížalová, P. (2010): Geography of knowledge based collaboration in a post-communist country: Specific experience or generalized pattern? European Planning Studies, 18(05), s. 791–814.

7 Přílohy

Příloha 1: Vybrané zahraniční programy inovačních voucherů

Rakousko

Název programu	Innovationsscheck - Das Programm
Stručná charakteristika programu	Každý rok je poskytováno 1000 inovačních voucherů, které jsou vyhodnocovány principem „first come, first serve“. Žádný podnik nemůže obdržet více než jeden voucher ročně.
Implementační agentura	Austrian Research Promotion Agency (FFG)
Financování programu	Stát
Maximální výše inovační poukázky	až 5000 EUR
Podíl státní podpory	100 % uznatelných nákladů
Doba platnosti inovační poukázky	jeden rok
Frekvence vydávání inovačních poukázek	jednou ročně
Poskytovatelé služeb	univerzity a veřejné výzkumné organizace z jakékoliv země
Příjemci služeb	rakouské MSP ze všech odvětví, které se doposud nevěnovaly VaV aktivitám (MSP nesmí mít za posledních pět let kontrakt s univerzitou nebo s výzkumnou organizací)
Související legislativa	Allgemeine Rahmenrichtlinien für die Gewährung von Förderungen aus Bundesmitteln" (ARR 2004), BGBl. II, 51/2004, vom 26. Jänner 2004
Způsobilé výdaje	studie proveditelnosti inovativního řešení, přípravné VaV práce, vývoj prototypu, průzkumy trhu, analýza možností transferu technologií, koncepce technického managementu
Nezpůsobilé výdaje	
Průběh programu	Program je otevřen podávání žádostí kdykoliv. Implementační agentura v případě kladného vyhodnocení žádosti vystaví MSP voucher s kontakty na výzkumné organizace vlastního výběru. Výzkumná organizace je povinna na konci projektu dodat hodnotící zprávu.
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Po obdržení hodnotící zprávy jsou výzkumné organizaci proplaceny vykonané služby, přičemž až 5000 EUR je uhrazeno implementační agenturou proti vystavenému voucheru.
Zdroj	http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1325&CO=1

Nizozemsko

Název programu	Innovation vouchers (Subsidieregeling Innovatievouchers)
Stručná charakteristika programu	program poskytuje MSP 1000 voucherů (rok 2010, pozn. V předchozích letech bylo poskytnuto až 8000 voucherů) ve dvou cenových kategoriích na nákup znalostí od výzkumných organizací veřejných nebo soukromých
Implementační agentura	SenterNovem (zrušena)
Financování programu	státní rozpočet
Maximální výše inovační poukázky	a) malý voucher do 2500 EUR, b) velký voucher do 7500 EUR
Podíl státní podpory	v případě malých voucherů 100%, v případě velkých voucherů 66% pokud jde o veřejné výzkumné organizace a 50% pokud jde o soukromé
Doba platnosti inovační poukázky	půl roku
Frekvence vydávání inovačních poukázek	jednou ročně
Poskytovatelé služeb	veřejné i soukromé výzkumné organizace, velké firmy provádějící výzkum
Příjemci služeb	nizozemské MSP ze všech odvětví

Související legislativa	Subsidiereregeling Innovatievouchers, Staatscourant 15 May 2006, nr. 94, p. 12.
Způsobilé výdaje	studie proveditelnosti, organizační inovace, transfer znalostí, inovační strategie, procesní inovace, automatizace, vývoj algoritmů, vývoj a produkce inovace, testování
Nezpůsobilé výdaje	
Průběh programu	podniky mohou zažádat o malý voucher pouze jednou, zatímco o velký voucher mohou žádat opakovaně, ale vždy jednou ročně. Vouchery se vydávají vždy od března průběžně. Pro vydání voucheru je rozhodné datum podání žádosti. V případě více žádostí, které připadnou na poslední den, kdy jsou vouchery ještě dostupné, se provede losování
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	po obdržení voucheru se podnik obrátí na spolupracující subjekt, který po provedené spolupráci zažádá agenturu SenterNovem o vyplacení
Zdroj	http://proinno.intrasoft.be/index.cfm?fuseaction=wiw.measures&page=detail&id=-1096&CO=13

Irsko

Název programu	Innovation Vouchers
Stručná charakteristika programu	vouchery poskytují podporu malým podnikům na pořízení znalostí a služeb od registrovaných veřejných výzkumných organizací. je možné žádat o podporu ve třech schématech: standardní přihláška – implementační agentura zprostředkuje malému podniku kontakt na výzkumnou organizaci, která nejlépe splňuje požadavky žadatele skupinová přihláška – určena pro skupinu až deseti malých firem, které mají společný zájem/projekt, implementační agentura zprostředkuje skupině kontakt na výzkumnou organizaci, která nejlépe splňuje požadavky žadatele zrychlená přihláška – malý podnik, který má již deklarovanou spolupráci s vybranou výzkumnou organizací
Implementační agentura	Enterprise Ireland
Financování programu	stát, EU
Maximální výše inovační poukázky	až 5000 EUR
Podíl státní podpory	vouchery typu 1 a 2 jsou hrazeny ze 100 %, voucher třetího typu z 50 %
Doba platnosti inovační poukázky	Rok
Frekvence vydávání inovačních poukázek	Několikrát ročně v případě přihlášky typu 1 a 2, kontinuální možnost podání přihlášky v případě 3
Poskytovatelé služeb	veřejné výzkumné organizace z Irska včetně Severního Irska
Příjemci služeb	irské malé podniky ze všech sektorů kromě dopravy a zemědělství, které neobdržely za posledních pět let více jak 300 000 EUR od implementační agentury
Související legislativa	Science and Technology Act 1987 Section (18), European Commission Regulation on De Minimis Aid
Způsobilé výdaje	nové produkty a procesy, nové obchodní modely, služby, školení v inovačním managementu, inovační/technologický audit, transfer, vědeckých nebo technických znalostí, které jsou pro podnik nové
Nezpůsobilé výdaje	software, podpora exportu, stipendia, design, podpora prodeje, reklama
Průběh programu	Malý podnik může využít 100% financovaný voucher dvakrát a 50% financovaný jednou. Současně může mít pouze jeden aktivní voucher (tzn. ještě nevyplacený). V případě zájmu firem, který převyšuje počet vydaných voucherů, je přidělení voucherů losováno. Další podmínky jednotlivých typů přihlášek se liší: a) standardní přihláška vouchery jsou rozdělovány několikrát ročně v rámci vyhlašovaných soutěží/výzev, které jsou otevřeny zpravidla jeden měsíc. b) skupinová přihláška vouchery jsou rozdělovány několikrát ročně v rámci vyhlašovaných soutěží/výzev, které jsou otevřeny zpravidla jeden měsíc. c) zrychlená přihláška o voucher je možné zažádat kdykoliv
Proplacení inovační poukázky a	výzkumné organizace registrované v programu si zažádají o vyplacení voucheru u implementační agentury

vyhodnocení programu	
Zdroj	https://innovationvouchers.ie/

Estonsko

Název programu	Innovation voucher grant
Stručná charakteristika programu	jde o časově omezený program na roky 2007-2013 s využitím strukturálních fondů. MSP pro možnost žádat o voucher nesmí mít v předchozím roce kontrakt s výzkumnou organizací.
Implementační agentura	Enterprise Estonia
Financování programu	strukturální fondy, stát
Maximální výše inovační poukázky	4000 EUR
Podíl státní podpory	100 %
Doba platnosti inovační poukázky	12 měsíců s možností prodloužení na 18 měsíců
Frekvence vydávání inovačních poukázek	Průběžně
Poskytovatelé služeb	zkušební ústavy a kalibrační laboratoře, Estonský metrologický úřad, patentový úřad, veřejné výzkumné organizace
Příjemci služeb	estonské neinovativní MSP
Související legislativa	Innovatsiooniosakute toetusmeetme tingimused ja kord (periood 2007-2013) (RTL, 04. 02. 2009, 13, 141), Commission Decision no 1998/2006, 15 December 2006
Způsobitelné výdaje	produktové a procesní poradenství (týkající se inovací), vývoj a prodej designu, studie proveditelnosti, testování, metrologie, standardizace, certifikace, poradenství v IPR, vyhledávání technických aj. řešení v databázi, využití IPR
Nezpůsobitelné výdaje	
Průběh programu	žádosti se sbírají průběžně po dobu trvání programu. O voucher může požádat jeden MSP nebo skupina až čtyř MSP.
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	po zaplacení služby u vyhrazených subjektů předloží MSP žádost zprostředkující agentuře, která cenu proplatí.
Zdroj	http://www.eas.ee/index.php/for-the-entrepreneur/innovation/innovation-voucher

Velká Británie poskytuje inovační vouchery na regionální úrovni. Každý region může mít odlišné podmínky poskytnutí voucherů. Zde uvádíme dva příklady, které jsou odlišné. V prvním případě vyšší poskytnuté podpory, v druhém případě administrativní úrovni, na které jsou vouchery poskytovány.

Northwest

Název programu	Innovation Voucher
Stručná charakteristika programu	regionální program provozovaný státní rozvojovou agenturou. Agentura také asistuje při výběru vhodné výzkumné organizace. Firma může voucher obdržet maximálně dvakrát a může požádat o podporu ve spolupráci až deseti firem
Implementační agentura	Northwest Regional Development Agency
Financování programu	strukturální fondy, stát
Maximální výše inovační poukázky	3000 nebo 7000 GBP
Podíl státní podpory	100 nebo 70 %
Doba platnosti inovační poukázky	
Frekvence vydávání inovačních poukázek	
Poskytovatelé služeb	registrované výzkumné organizace, které jsou z regionu
Příjemci služeb	MSP, neziskové organizace a tzv. sociální firmy z regionu Northwest. Upřednostňované jsou firmy z IT sektoru a kreativních oborů, finančních a profesních služeb a potravinářství
Související legislativa	nařízení Komise k podpoře De minimis
Způsobitelné výdaje	průzkum trhu, vývoj prototypu a testování, zhodnocení procesů ve firmě, vývoj software, využití vybavení univerzit, technologický audit, návrh obchodního plánu, vývoj nových služeb, testování produktů, vyhodnocení ekonomických dopadů, audit, řízení logistiky a dodavatelských vztahů

Nezpůsobilé výdaje	stáže, zvyšování kvalifikace, nákup software, školné, design a reklamní materiály, prodejní aktivity, tvorba webových stránek
Průběh programu	podnik podá žádost o voucher na implementační agenturu a vybere si poskytovatele znalostí z databáze. Žádost může být podána, pouze pokud je otevřená výzva (zpravidla jeden měsíc). Pokud je žádostí více než dovoluje rozpočet, tak se losuje. Po potvrzení podpory si podnik vybere jednu z výzkumných organizací
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	
Zdroj	http://www.nwda.co.uk/pdf/SfB_INNOVATION_VOUCHERS_web.pdf

Kirklees, Yorkshire and Humber

Název programu	Kirklees Innovation Vouchers
Stručná charakteristika programu	Jedná se o regionální (úroveň nižší než jsou české kraje) schéma s podporou regionální univerzity. MSP mohou obdržet voucher pouze jednou na nákup vymezených služeb, pokud v předchozím roce (tzn. 2010) nebyly v obdobném programu v oblasti Yorkshire.
Implementační agentura	Kirklees Council's Business Team
Financování programu	Stát, univerzita
Maximální výše inovační poukázky	2500 GBP + 2500 GBP
Podíl státní podpory	100%
Doba platnosti inovační poukázky	Pět měsíců
Frekvence vydávání inovačních poukázek	Neznámá – v roce 2011 zatím jednou
Poskytovatelé služeb	výzkumné organizace
Příjemci služeb	MSP z administrativní oblasti Kirklees ze všech odvětví, ale upřednostněny jsou firmy z odvětví digitálních technologií a médií, pokročilého strojírenství, potravinářství, chemického průmyslu, zdravotnických a ekologických technologií, finančních a obchodních služeb a logistiky. Priorita je dána takovým projektům, které prokážou tvorbu nových pracovních míst.
Související legislativa	De Minimis
Způsobilé výdaje	vývoj nových produktů a služeb, management logistiky a dodavatelských vztahů, testování nových produktů, výzkum a vývoj
Nezpůsobilé výdaje	IPR, školení, nákup software, podpora exportu, stipendia, podpora prodeje a marketingu, tvorba webových stránek, vývoj mobilních aplikací, akreditace, investiční majetek, průzkum trhu, cestovné,
Průběh programu	Firmy mohou žádat do stanoveného data o voucher, s možností doplnění informací, pokud je shledá implementační agentura nedostatečné. Poté se všechny žádosti vyhodnotí panelem expertů. Součástí žádosti je implementační plán. V případě, že se MSP rozhodne spolupracovat s Univerzitou Huddersfield, univerzita zaplatí MSP dalších 2500 GBP.
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Peníze jsou proplaceny po dokončení a vyfakturování projektu.
Zdroj	http://www.kirklees.gov.uk/community/money/communityfunding/PDF/InnovationVoucherFAQs.pdf

Příloha 2: České regionální programy inovačních voucherů

Karlovarský kraj

Název programu:	Inovační vouchery
(Stručná charakteristika programu)	Program Karlovarského kraje s celkovým rozpočtem 2 mil. Kč pro podporu transferu technologií do podniků v Karlovarském kraji
Implementační agentura:	Karlovarská agentura rozvoje podnikání
Financování programu:	Kraj
Maximální výše inovační poukázky:	170 000 Kč
Podíl poskytované podpory	100 % pro MSP / 50 % pro velké podniky
Doba platnosti inovační poukázky	5 měsíců
Frekvence vydávání inovačních poukázek	první vyhlášení plánováno na 30. 11. 2011
Poskytovatelé služeb	vysoké školy, výzkumné organizace, ústavy AV ČR se sídlem v ČR
Příjemci služeb	MSP, velké podniky
Související legislativa	Zákon č. 130/2002Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.
Podporované aktivity (způsobilé výdaje)	Vývoj produktu / procesu / služby Testování a měření Studie proveditelnosti Přístup k výzkumnému zařízení Navrhování prototypů Analýza vhodnosti použití materiálu Design produktu Tvorba byznys plánu k inovativnímu produktu Posouzení ekonomického dopadu Analýza trhu / marketingová strategie Inovační / technologický audit Nastavení nového byznys nebo management modelu firmy Optimalizace operačních procesů firmy a další
(Nepodporované aktivity (nezpůsobilé výdaje))	náklady na pořízení hmotného investičního majetku nákup nemovitostí nákup materiálu, který není nezbytný pro realizaci zakázky náklady na opravy a udržování DPH v případě, že žadatel je plátcem DPH ve vztahu ke způsobilým výdajům projektu správní a místní poplatky související s realizací projektu penále, úroky z úvěrů, pokuty a sankce, náhrady škod, poštovné a platby obdobného charakteru dary a pohoštění tvorba kapitálového jmění (zisku) standardní tréninkové a školící kurzy koupě softwaru reklamní materiály - design a produkce (včetně tvorby webových stránek) standardní opakující se služby (např. auditorské služby, účetnictví, prodejní aktivity apod.) právní služby dotační poradenství stáže pro studenty další neuvedené náklady, které přímo nesouvisí s realizací projektu
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Podle § 10 odst. 2 Zákona poskytne Karlovarský kraj schválené finanční prostředky pouze příjemci, a to přímým převodem na jeho bankovní účet. Finanční prostředky ve výši příspěvku budou příjemci uvolněny jednorázově do 21 dnů od uzavření Smlouvy o poskytnutí podpory. Příjemce podpory je povinen nejpozději do 9. 11. 2012 předložit poskytovateli závěrečné vyúčtování realizace projektu. Podmínky vyúčtování jsou stanoveny ve Smlouvě o poskytnutí podpory.
Zdroj:	http://www.karp-kv.cz/cz/Inovace/Stranky/Inovacnivouchery.aspx

Zlínský kraj

Název programu:	Inovační vouchery ve Zlínském kraji
(Stručná charakteristika programu)	Jedná se o veřejnou podporu podnikatelskému subjektu poskytovanou v režimu de minimis na podporu prvotní spolupráce podniků s vysokými školami. Žádat o Inovační voucher Zlínského kraje může podnikatelský subjekt, který směřuje k vytvoření nového či inovovaného produktu, který mu pomůže posílit konkurenceschopnost na stávajících trzích či získat nové trhy. Zároveň musí splňovat další definované podmínky.
Implementační agentura:	Úřad regionální rady ROP Střední Morava
Financování programu:	Program je financován z prostředků EU - Evropského fondu pro regionální rozvoj (Regionální operační program Střední Morava) a prostředků Zlínského kraje.
Maximální výše inovační poukázky:	60 – 149 tis. Kč
Podíl poskytované podpory	75 %
Doba platnosti inovační poukázky	není přesně specifikováno, cca 6 měsíců podle trvání projektu
Frekvence vydávání inovačních poukázek	pravděpodobně ročně, aktuálně první výzva
Poskytovatelé služeb	Inovační služby poskytují vybrané subjekty, s kterými kraj uzavřel dohodu o spolupráci: • Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně • Vysoké učení technické v Brně • Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava • Mendelova univerzita v Brně • Evropský polytechnický institut, s.r.o.
Příjemci služeb	podnikatelské subjekty působící ve Zlínském kraji
Související legislativa	Inovační voucher se řídí pravidly stanovenými nařízením Komise (ES) č. 1998/2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis.
Podporované aktivity (způsobilé výdaje)	• definice parametrů a analýza vhodnosti použití materiálů či komponent • přístup k výzkumnému zařízení a testování, měření vlastností produktu či výrobního zařízení, měření vlivů působících na fungování produktu či výrobního zařízení • návrh / vytvoření prototypu, funkčního vzorku či produktu či výrobního zařízení • rozpracování / navržení designu produktu či výrobního zařízení • analýza trhu / marketingová strategie – ve vazbě na produktovou inovaci • inovační / technologický audit – ve vazbě na produktovou inovaci • optimalizace operačních procesů – ve vazbě na produktovou inovaci
(Nepodporované aktivity (nezpůsobilé výdaje))	• tréninkové a školicí kurzy – výjimku tvoří pouze školení, která jsou nezbytnou součástí podporovaných služeb v tabulce výše (např. zaškolení při předání produktu, využití přístrojové techniky apod.), • design a vývoj webových stránek – výjimku tvoří pouze případ, kdy webové stránky jsou produktem firmy, který dále nabízí na trhu (nikoliv pouze komunikačním kanálem), • reklamní materiály – jejich design a produkce (včetně tvorby webových stránek, pokud se nejedná o produkt žadatele), • standardní opakující se služby (např. auditorské služby, účetnictví, prodejní aktivity apod.), • právní služby, • dotační poradenství, • optimalizace řídicích procesů ve firmě (vyjma operačních procesů popsaných pod písmenem, • podpora exportu, • osobní náklady podnikatelského subjektu žádajícího o inovační voucher, • stáže pro studenty, • koupě softwaru, • nákup materiálu (s výjimkou takového, který je nezbytný pro realizaci služby a je kalkulován v rámci poskytované služby od VaV instituce), • nákup hmotného a nehmotného investičního majetku (s výjimkou převodu práv duševního vlastnictví souvisejících s poskytnutou službou), • projekty z oblasti výzkumu a vývoje a zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe ve smyslu

	zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, • jakékoliv další služby a jiné kategorie nákladů bez vazby na konkrétně popsanou inovační aktivitu podnikatelského subjektu.
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Po úspěšné realizaci služby ze strany vysoké školy a úhradě ceny za tuto službu, která je doložena kopií předávacího protokolu, faktury a výpisu z účtu (prokazujícího platbu), je voucher proplacen podnikatelskému subjektu.
Zdroj:	http://www.objevtesmer.cz

Královéhradecký kraj

Název programu:	Inovační vouchery 2010
(Stručná charakteristika programu)	Program inovačních voucherů navazuje na Program rozvoje kraje a především na Regionální inovační strategii. Dotace má podpořit smluvní spolupráci a transfer znalostí mezi vysokými školami a malými a středními podniky v Královéhradeckém kraji. Cílem programu je motivovat k další spolupráci.
Implementační agentura:	Krajský úřad Královéhradeckého kraje, Odbor grantů a dotací
Financování programu:	Kraj
Maximální výše inovační poukázky:	150 000 Kč
Podíl poskytované podpory	100 %
Doba platnosti inovační poukázky	Není přesně specifikováno, realizace může trvat až cca 5 měsíců.
Frekvence vydávání inovačních poukázek	zatím pouze jednou
Poskytovatelé služeb	vysoké školy z Královéhradeckého kraje
Příjemci služeb	MSP z Královéhradeckého kraje
Související legislativa	Zákon č. 130/2002Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů.
Podporované aktivity (způsobilé výdaje)	Není přímo vyjmenováno. Výdaje na nákup znalostí nebo služeb bezprostředně vyplývající ze smlouvy o smlouvě budoucí mezi příjemcem dotace a poskytovatelem znalosti nebo služby.
(Nepodporované aktivity (nezpůsobilé výdaje))	• investiční prostředky - hmotný majetek • dary a pohoštění kromě věcných cen • nákup nemovitostí • členské poplatky, úhrada leasingu, úroky z úvěrů a půjček, odpisy • náklady na opravu a údržbu • opatření pro možné budoucí ztráty nebo dluhy • dlužný úrok • ztráty ze směnných kurzů • DPH v případě, že žadatel je plátcem DPH ve vztahu k způsobilým výdajům projektu • tvorba kapitálového jmění (zisku) • pokuty a sankce • nespecifikované výdaje (tj. výdaje, které nelze účetně doložit)
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Voucher je proplacen žadateli (podniku) ještě před samotnou realizací zakázky. Poskytnutí dotace je vázáno na předložení objednávky u jedné z vybraných vysokých škol. Obsah objednávky musí být shodný s údaji v žádosti o proplacení voucheru. Součástí žádosti o proplacení voucheru je také ověřený aktuální výpis z Obchodního rejstříku. Peněžní prostředky se převádí na účet příjemce do 14 dnů od uzavření smlouvy o poskytnutí dotace. Do 30 dnů od ukončení projektu musí úspěšný žadatel předložit závěrečnou zprávu v českém a anglickém jazyce.
Zdroj:	http://rif.kr-kralovehradecky.cz/

Jihomoravský kraj

Název programu:	Inovační vouchery
(Stručná charakteristika programu)	Dotace je poskytována všem podnikatelským subjektům v Evropském hospodářském prostoru ve formě de minimis na pokrytí části zakázky realizované u některé z vybraných brněnských výzkumných organizací. Minimální hodnota zakázky je však 75 000 Kč bez DPH. Tohoto dotačního schématu se mohou podniky účastnit opakovaně.

Implementační agentura:	Jihomoravské inovační centrum
Financování programu:	Finančním garantem je město Brno
Maximální výše inovační poukázky:	150 000 Kč
Podíl poskytované podpory	Dotace kryje 75 % ceny realizované zakázky. V případě, že příjemce získal inovační voucher již v minulosti, který mu byl proplacen, pokrývá dotace nejvýše 50 % zakázky.
Doba platnosti inovační poukázky	Rok
Frekvence vydávání inovačních poukázek	Lze tvrdit, že jednou ročně. Běží již třetí ročník.
Poskytovatelé služeb	Vybrané výzkumné organizace na území Brna.
Příjemci služeb	Jakýkoliv podnikatelský subjekt z Evropského hospodářského prostoru, který může obdržet veřejnou podporu v režimu de minimis.
Související legislativa	nařízení Komise (ES) č. 1998/2006, nařízení Komise (ES) č. 1535/2007, nařízení Komise (ES) č. 875/2007, změna nařízení (ES) č. 1860/2004
Podporované aktivity (způsobilé výdaje)	Aktivity, které nejsou uvedeny v seznamu nezpůsobilých aktivit, se považují za způsobilé.
(Nepodporované aktivity (nezpůsobilé výdaje))	• Standardní tréninkové a školicí kurzy • Koupě software • Reklamní materiály – design a produkce • Standardní opakující se služby (např. auditorské služby, účetnictví, prodejní aktivity apod.) • Právní služby • Dotační poradenství • Stáže pro studenty • Podpora exportu • Nákup materiálu (který není nezbytný pro realizaci zakázky)
Proplacení inovační poukázky a vyhodnocení programu	Voucher je proplacen příjemci (tzn. podnikatelskému subjektu) po realizaci zakázky, což je doloženo kopií faktury, kopií výpisu z účtu, předávacím protokolem mezi tímto subjektem a dodavatelem služby a čestným prohlášením o všech podporách de minimis.
Zdroj:	http://www.inovacnivouchery.cz